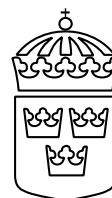

Regeringens proposition

Övergångsstyre och utjämning vid ändrad kommun- och landstingsindelning

Prop.
2015/16:121

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 mars 2016

Stefan Löfven

Ardalan Shekarabi
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att regeringen vid bildandet av nya landsting och omfattande ändringar i landstingsindelningen, i likhet med vad som redan gäller vid ändringar i kommunindelningen, ska bestämma att ett särskilt organ, s.k. indelningsdelegerade, ska utöva beslutanderätten för det ny- eller ombildade landstinget under en övergångsperiod. I samband med detta görs vissa ändringar i regleringen om indelningsdelegerade, bl.a. införs bestämmelser om delegering och om indelningsdelegerades arbetsordning.

Vidare föreslås att det införs en möjlighet för kommuner och landsting att lämna bidrag i samband med ändringar i landstingsindelningen. Om ett landsting läggs samman med ett eller flera landsting ska det nya landstinget få lämna bidrag till kommunerna i landstinget, om det behövs för att motverka att bildandet av landstinget leder till höjd kommunalskatt. Även kommunerna i det nya landstinget ska få lämna bidrag till varandra, om det behövs för att jämna ut ekonomiska effekter som uppkommit på grund av att uppgifter förts över från landstinget till kommunerna eller omvänt. Bidrag ska enbart kunna lämnas under en övergångsperiod om högst fem år.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt	15
3	Ärendet och dess beredning	16
4	Gemensamma bestämmelser om övergångsstyre vid ändrad indelning	16
4.1	Ändringar i landets indelning i kommuner och landsting	16
4.2	Behovet av andra företrädare än sittande fullmäktige	17
4.3	Bestämmelser om indelningsdelegerade för landsting förs in i indelningslagen	18
4.4	Valbar som indelningsdelegerad för landsting	21
5	Moderniserade bestämmelser om indelningsdelegerade	21
5.1	Grund för uppdragets upphörande	21
5.2	Arbetsformer	22
5.2.1	Delegering	22
5.2.2	Arbetsordning	24
5.2.3	Rätt och skyldighet för utomstående att medverka	25
5.2.4	Närvarorätt vid sammanträden i utskotten	26
5.2.5	Offentliga utskottssammanträden	27
5.2.6	Rätten att avstå från att rösta samt möjlighet att reservera sig	28
5.2.7	Ekonomisk förvaltning	29
5.3	Revisorerna	31
5.3.1	Valbarhet som revisor	31
5.3.2	Revisorernas rätt att väcka ärenden hos indelningsdelegerade	32
5.3.3	Revisorernas rätt till ledighet	33
5.4	Bestämmelser som slopas i lagen om kommunala indelningsdelegerade	33
6	Handläggningen av indelningsärenden	37
7	Ekonomisk utjämning vid förändringar i landstingsindelningen	38
7.1	Rättsliga förutsättningar för kommunal utjämning	38
7.1.1	Den kommunala kompetensen	38
7.1.2	Den kommunala beskattningsrätten	39
7.1.3	Lagen om rätt för landstinget och kommunerna i Skåne län och Västra	

	Götalands län att lämna bidrag till annan kommun.....	39	Prop. 2015/16:121
7.2	Bidrag för ekonomisk utjämning.....	40	
7.3	Villkor för bidrag.....	42	
8	Ikraftträdande.....	44	
9	Konsekvenser.....	45	
10	Författningskommentar.....	45	
10.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting.....	45	
10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt.....	58	
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Sammanläggningar av landsting – övergångsstyre och utjämning (SOU 2010:77).....	59	
Bilaga 2	Lagförslag i betänkandet (SOU 2010:77).....	62	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna.....	73	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	74	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande.....	85	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 2016.....	88	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting,
2. lag om ändring i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting¹

dels att 2 kap. ska upphöra att gälla,
dels att nuvarande 3 kap. ska betecknas 4 kap.,
dels att 1 kap. 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas två nya kapitel, 2 och 3 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

17 §

Om en indelningsändring innebär att en ny kommun bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att kommunen enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kommunfullmäktige, *skall* regeringen bestämma att kommunen enligt den nya indelningen *skall* företrädas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess de nyvalda fullmäktige börjar sin tjänstgöring. *Om sådana delegerade finns bestämmelser i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade.*

Om en indelningsändring innebär att en ny kommun bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att kommunen enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kommunfullmäktige, *ska* regeringen bestämma att kommunen enligt den nya indelningen *ska* företrädas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess de nyvalda fullmäktige börjar sin tjänstgöring.

18 §

För beredningen och verkställigheten i ärenden som avser kommunen enligt den nya indelningen får de nyvalda kommunfullmäktige till dess indelningsändringen träder i kraft anlita in-

För beredningen och verkställigheten i ärenden som avser kommunen enligt den nya indelningen får de nyvalda kommunfullmäktige till dess indelningsändringen träder i kraft anlita in-

¹ Lagen omtryckt 1988:198.
Senaste lydelse av
lagens rubrik 1991:1693.

Prop. 2015/16:121 delningsdelegerades *arbetsutskott* delningsdelegerades *utskott* samt
och kommittéer samt nämnder och nämnder och beredningar i den
beredningar i den eller de eller de kommuner som närmast
kommuner som närmast berörs av berörs av indelningsändringen.
indelningsändringen.

2 kap. Ändring i indelningen i landsting

1 § Regeringen får besluta om ändring i rikets indelning i landsting, om det inte finns hinder mot en motsvarande ändring i länsindelningen. Bestämmelser om sambandet mellan landstingsindelningen och länsindelningen finns i 1 kap. 2 § kommunallagen (1991:900). En ändring i landstingsindelningen får dock ske endast om ändringen kan antas medföra bestående fördel för ett landsting eller en del av ett landsting eller andra fördelar från allmän synpunkt. Regeringen får meddela de föreskrifter som behövs för ändringens genomförande.

Kammarkollegiet får dock besluta om en indelningsändring som bör ske med anledning av en sådan ändring i den kommunala indelningen som avses i 1 kap. 3 §.

2 § Kammarkollegiet får avslå en ansökan om indelningsändring, om myndigheten anser att ändringen inte bör ske.

3 § Kammarkollegiets beslut enligt 1 § andra stycket eller 2 § överklagas hos regeringen.

4 § En fråga om ändring i landstingsindelningen kan väckas av landsting eller medlem av ett landsting som skulle beröras av ändringen. Ansökan om en sådan ändring ska ges in till Kammarkollegiet.

Regeringen och Kammarkollegiet kan också ta upp en fråga om indelningsändring på eget initiativ.

5 § I ett ärende om indelningsändring ska Kammarkollegiet göra den utredning som behövs. Om det behövs med hänsyn till ärendets omfattning och beskaffenhet, får Kammarkollegiet ge en särskild utredare i uppdrag att göra utredningen.

6 § En indelningsändring träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen. Om ändringen är av sådan omfattning att ett landsting enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla landstingsfullmäktige, träder ändringen i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum.

Ett beslut om indelningsändring enligt 1 § första stycket ska meddelas senast ett år innan ändringen ska träda i kraft. Om det finns synnerliga skäl, får beslutet meddelas vid en senare tidpunkt, dock inte senare än åtta månader före ikraftträdandet. Ett beslut om indelningsändring enligt 1 § andra stycket ska meddelas senast tre månader innan ändringen ska träda i kraft.

7 § Vid ändringar i indelningen i landsting tillämpas bestämmelserna i Prop. 2015/16:121 1 kap. om

1. ekonomisk reglering i 6–10 §§,
2. rättskapacitet i 13 §,
3. fördelning av beslutanderätt i 14–16 §§,
4. indelningsdelegerade i 17 §,
5. beredning och verkställighet i 18 §,
6. överklagande i 19 §, och
7. utredning om indelningsändring i 22, 23, 25 och 26 §§.

Då ska det som där sägs om

1. kommun i stället gälla landsting,
2. kommunfullmäktige i stället gälla landstingsfullmäktige, och
3. kommunstyrelse i stället gälla landstingsstyrelse.

8 § Om en indelningsändring innebär att ett nytt landsting bildas, får

1. landstinget lämna bidrag till en kommun inom landstinget i den utsträckning det behövs för att motverka att bildandet leder till höjd kommunalskatt, och

2. kommunerna inom landstinget lämna bidrag till varandra, om det behövs för att jämna ut ekonomiska effekter mellan kommunerna på grund av att uppgifter förts över från landstinget till kommunerna eller omvänt.

Bidrag får som längst lämnas till utgången av det femte året från det att indelningsändringen har trätt i kraft.

De närmare villkoren för bidragsgivningen ska regleras i en överenskommelse mellan de berörda parterna.

3 kap. Indelningsdelegerade

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser som ska tillämpas om regeringen enligt 1 kap. 17 § eller 2 kap. 7 § första stycket 4 har beslutat att en kommun eller ett landsting ska företrädas av indelningsdelegerade.

Val av indelningsdelegerade

2 § De indelningsdelegerade och ersättare för dessa utses från varje kommun eller landsting vars område helt eller delvis ska ingå i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen (ändringsberörda kommuner och landsting).

3 § Antalet indelningsdelegerade och ersättare från varje kommun och landsting bestäms av fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting. Om kommunerna eller landstingen inte är överens om antalet, ska regeringen fastställa antalet indelningsdelegerade och ersättare.

4 § De indelningsdelegerade och deras ersättare ska väljas av fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting inom 30 dagar efter det att kommunen eller landstinget fått del av regeringens beslut om indelningsändring, om inte regeringen bestämmer en senare tidpunkt.

Prop. 2015/16:121 **5 §** De indelningsdelegerade och deras ersättare väljs bland dem som är ledamöter eller ersättare i fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting.

Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet vara proportionellt. Om ersättarna inte väljs proportionellt, ska det vid valet bestämmas i vilken ordning ersättarna ska tjänstgöra.

6 § Om en indelningsdelegerad avgår, ska fyllnadsval hållas.

Om den indelningsdelegerade har utsetts vid ett proportionellt val, inträder i stället en ersättare i enlighet med den ordning som har bestämts för ersättarnas tjänstgöring.

7 § Sedan fullmäktige har underrättat länsstyrelsen om vilka indelningsdelegerade och ersättare som har valts, ska länsstyrelsen snarast förordna en av de indelningsdelegerade att utfärda kungörelse om det första sammanträdet och leda detta till dess att en ordförande har valts.

Om två eller flera länsstyrelser berörs av indelningsändringen, får regeringen utse en av dessa att fatta beslut enligt första stycket.

Uppdraget som indelningsdelegerad

8 § Om en indelningsdelegerad eller en ersättare upphör att vara valbar, upphör också uppdraget genast.

I fråga om de indelningsdelegerade och deras ersättare tillämpas i övrigt bestämmelserna i 4 kap. kommunallagen (1991:900) om

1. upphörande av uppdrag i 9 § och 10 § 2,
2. ledighet från anställning i 11 § första stycket,
3. omröstning och beslut i 19 och 20 §§, och
4. reservation i 22 §.

Det som där sägs om en förtroendevald eller ledamot i fullmäktige ska då i stället gälla en indelningsdelegerad eller en ersättare. Det som sägs om fullmäktige i 4 kap. 9 § kommunallagen ska då i stället gälla indelningsdelegerade.

9 § Indelningsdelegerade får besluta att den som är indelningsdelegerad, ledamot i utskott eller ersättare i skälighetsomfattning ska få

1. ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget,
2. arvode för det arbete som är förenat med uppdraget,
3. pension, och
4. andra ekonomiska förmåner.

Organisation

10 § Indelningsdelegerade är enligt 1 kap. 17 § och 2 kap. 7 § första stycket 4 beslutande församling för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

11 § Indelningsdelegerade ska tillsätta ett arbetsutskott för beredning av ärenden och verkställighet av beslut. Om det behövs för att fullgöra

sådana uppgifter, får indelningsdelegerade tillsätta flera utskott eller anlita nämnder och beredningar i ändringsberörda kommuner och landsting.

Prop. 2015/16:121

12 § Om inte något annat följer av lag eller annan författning får ansvaret för beredning, förvaltning och verkställighet inom ett utskotts verksamhetsområde lämnas över till partssammansatta organ. Detta gäller dock endast ärenden som avser förhållandet mellan kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen som arbetsgivare och dess anställda.

Bestämmelserna i 7 kap. 2–7 §§ kommunallagen (1991:900) tillämpas i fråga om partsammansatta organ. Det som där sägs om fullmäktige och nämnd ska då i stället gälla indelningsdelegerade och utskott.

Indelningsdelegerades arbetsformer

13 § Indelningsdelegerade bestämmer när och var sammanträden ska hållas.

Sammanträde ska också hållas om arbetsutskottet eller minst en tredjedel av de indelningsdelegerade begär det eller om ordföranden anser att det behövs.

14 § Indelningsdelegerade ska besluta i ärenden som har väckts av

1. ett utskott,
2. en indelningsdelegerad genom motion,
3. revisorerna om ärendet avser granskning eller förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, och
4. fullmäktige eller styrelse i ändringsberörda kommuner och landsting.

15 § Indelningsdelegerade får uppdra åt ett utskott att besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Första stycket gäller inte ärenden som anges i 3 kap. 9 § kommunallagen (1991:900) och inte heller ärenden som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige.

16 § Indelningsdelegerade får bestämma att ett utskott i sin tur får uppdra åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos ändringsberörda kommuner och landsting att besluta på utskottets vägnar.

Första stycket gäller inte sådana ärenden som anges i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900).

17 § Indelningsdelegerade samt ledamöter i ett fullmäktige som har utsett indelningsdelegerade får ställa interpellationer och frågor till

1. ordföranden i ett utskott, och
2. ordföranden i en nämnd eller beredning i ändringsberörda kommuner och landsting.

Indelningsdelegerade får även besluta att ordföranden i en nämnd får överlåta besvarandet av en interpellation eller fråga till någon som har utsetts av fullmäktige för ändringsberörda kommuner och landsting och som är ledamot i styrelsen för en sådan juridisk person som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ kommunallagen (1991:900) eller till ordföranden i styrelsen

Prop. 2015/16:121 eller annan nämnd i ett kommunalförbund som ändringsberörda kommuner och landsting är medlemmar i.

18 § I fråga om indelningsdelegerades arbetsformer i övrigt tillämpas bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. ordförande och vice ordförande i 5 kap. 6 §,
2. hur sammanträden kungörs i 5 kap. 8–11 §§,
3. ersättare i 4 kap. 18 § första stycket och 5 kap. 12–15 §§,
4. beslutförhet i 5 kap. 18 och 19 §§,
5. jäv i 5 kap. 20 och 20 a §§,
6. rätt och skyldighet för utomstående att medverka i 5 kap. 21 § och 22 § första stycket,
7. hur ärenden bereds i 5 kap. 26, 28, 29 och 32 §§,
8. bordläggning och återremiss i 5 kap. 36 och 37 §§,
9. offentlighet och ordning vid sammanträdena i 5 kap. 38 och 39 §§,
10. hur ärendena avgörs i 5 kap. 40–45 §§,
11. interpellationer i 5 kap. 49–51 §§,
12. frågor i 5 kap. 54–56 §§, dock inte till den del det i 54 § hänvisas till 53 §, och
13. protokollet i 5 kap. 57–62 §§.

Då ska det som där sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. en ledamot i fullmäktige i stället gälla en indelningsdelegerad,
3. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet,
4. nämnd eller fullmäktigeberedning i stället gälla utskott, och
5. kommunens eller landstingets anslagstavla i 5 kap. 9 och 62 §§ kommunallagen avse anslagstavlan i ändringsberörda kommuner och landsting.

Vid tillämpningen av 5 kap. 22 § första stycket, 26, 28 och 49 §§ kommunallagen ska dock det som där sägs om nämnd även gälla utskott.

19 § Indelningsdelegerande ska besluta en arbetsordning med de ytterligare bestämmelser som behövs för sammanträdena och handläggningen av ärendena.

20 § Arbetsordningen ska alltid innehålla bestämmelser om

1. indelningsdelegerades säte,
2. var och när sammanträden ska hållas och på vems initiativ,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,
4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet till dess ordförande har utsetts,
6. rätten att delta i indelningsdelegerades överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor, och
9. formerna för justering av protokollen.

Arbetsutskottet och övriga utskott

21 § Ledamöter och ersättare i utskott väljs av indelningsdelegerade för tiden fram till dess att indelningsändringen träder i kraft och till det antal

som indelningsdelegerade bestämmer. Antalet ledamöter i arbetsutskottet får dock inte vara mindre än fem. Prop. 2015/16:121

22 § Valbar som ledamot eller ersättare i utskott är den som vid tidpunkten för ett sådant val

1. är indelningsdelegerad eller ersättare för indelningsdelegerad, eller
2. har rösträtt vid val av fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

I fråga om valbarhet i övrigt tillämpas bestämmelserna om valbarhets hinder i 4 kap. 6 § och 6 a § tredje stycket 1 kommunallagen (1991:900). Det som där sägs om nämnd ska då i stället gälla utskott.

23 § Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet till utskott vara proportionellt. Om ersättarna inte väljs proportionellt, ska indelningsdelegerade bestämma i vilken ordning som de ska tjänstgöra.

24 § För ledamöter och ersättare tillämpas bestämmelserna om uppdragets upphörande i 4 kap. 8 och 9 §§ och 10 § 2 kommunallagen (1991:900).

Då ska det som där sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. nämnd i stället gälla utskott, och
3. en förtroendevald i stället gälla en ledamot eller en ersättare i utskott.

25 § Om en ledamot avgår, ska fyllnadsval hållas.

Om ledamoten har utsetts vid ett proportionellt val, inträder i stället en ersättare i enlighet med den ordning som har bestämts för ersättnas tjänstgöring.

26 § Ledamöter och ersättare i utskott har rätt till ledighet från anställning i den utsträckning som följer av 4 kap. 11 § första stycket kommunallagen (1991:900).

27 § Arbetsutskottet ska upprätta förslag till budget för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. I fråga om tidsfrister tillämpas 8 kap. 6 och 7 §§ kommunallagen (1991:900).

28 § Indelningsdelegerade får besluta att en indelningsdelegerad, en utskottsledamot, en ersättare som inte är ledamot eller ersättare i ett visst utskott eller en revisor ska få närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt få sin mening antecknad i protokollet.

29 § I fråga om utskott i övrigt tillämpas bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. omröstning, beslut och reservation i 4 kap. 19–22 §§,
2. ersättnas tjänstgöring och rätt att närvara vid sammanträden i 6 kap. 10 och 11 §§,
3. ordförande och vice ordförande i 6 kap. 15 och 16 §§,

- Prop. 2015/16:121
4. tidpunkt för sammanträdena i 6 kap. 18 §,
 5. närvarorätt för utomstående i 6 kap. 19 § och 19 a § första och tredje styckena,
 6. beslutförhet i 6 kap. 23 §,
 7. jäv i 6 kap. 24–27 §§,
 8. hur ärendena avgörs i 6 kap. 28 och 29 §§,
 9. protokollet i 6 kap. 30 § första och andra styckena,
 10. delgivning i 6 kap. 31 §, och
 11. närvarorätt för personalföreträdare i 7 kap. 8–17 §§.
- Då ska det som där sägs om
1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
 2. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet,
 3. nämnd i stället gälla utskott,
 4. en ledamot eller en ersättare i fullmäktige i stället gälla en indelningsdelegerad eller en ersättare,
 5. förtroendevald i stället gälla ledamot i utskott, och
 6. anslagstavla avse anslagstavlan i ändringsberörda kommuner och landsting.

Ekonomi

30 § Ändringsberörda kommuner och landsting ska tillhandahålla medel för indelningsdelegerades verksamhet.

Kostnaderna ska fördelas mellan kommuner och landsting i förhållande till de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomster som enligt lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. ska ligga till grund för kommunernas bestämmande av skattesatsen för uttag av skatt för det år då beslutet om indelningsändringen meddelas.

Om endast en del av en kommun eller ett landsting ingår i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen, ska fördelningen ske i förhållande till de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsterna för den kommun- eller landstingsdelen.

31 § I fråga om förvaltning av de medel som tillhandahålls indelningsdelegerade tillämpas bestämmelserna i 8 kap. kommunallagen (1991:900) om

1. mål för den ekonomiska förvaltningen i 1 § första stycket,
2. medelsförvaltningen i 2 och 3 §§,
3. avgifter i 3 b och 3 c §§,
4. utgiftsbeslut under budgetåret i 12 §, och
5. räkenskapsföring och redovisning i 14–16 §§.

Då ska det som där sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet, och
3. nämnd i stället gälla utskott.

32 § Indelningsdelegerade ska lämna en redovisning till fullmäktige och revisorerna i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. Redovisningen ska lämnas snarast möjligt och senast den 15 april det år indelningsändringen träder i kraft.

33 § Indelningsdelegerade ska välja minst fem revisorer för granskning av utskottens verksamhet.

34 § Valbar som revisor är den som vid tidpunkten för ett sådant val har rösträtt vid val av fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

Den som är indelningsdelegerad eller ersättare för delegerad är inte valbar som revisor. I övrigt tillämpas bestämmelserna om valbarhets hinder i 4 kap. 6 § och 6 a § andra stycket kommunallagen (1991:900).

35 § Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet av revisorer vara proportionellt.

36 § I fråga om revisorerna tillämpas bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. uppdragets upphörande i 4 kap. 8 och 9 §§ och 10 § 2,
2. ledighet från anställning i 4 kap. 11 § första stycket,
3. jäv i 9 kap. 4–6 §§,
4. revisorernas ställning i 9 kap. 7 §,
5. sakkunnigt biträde i 9 kap. 8 §,
6. revisorernas uppgifter i 9 kap. 9 och 10 §§,
7. revisorernas rätt till upplysningar i 9 kap. 12 §, och
8. revisorernas förvaltning i 9 kap. 14 och 15 §§.

Då ska det som där sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. nämnd i stället gälla utskott, och
3. förtroendevald i stället gälla revisor.

37 § Revisorerna ska det år indelningsändringen träder i kraft till fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen lämna en berättelse med redogörelse för resultatet av revisionen av utskottens verksamhet.

De sakkunnigas rapporter ska lämnas tillsammans med revisionsberättelsen.

I fråga om anmärkningar tillämpas 9 kap. 17 § kommunallagen (1991:900). Det som där sägs om nämnder och förtroendevalda ska då i stället gälla utskott och ledamöter och ersättare i utskott.

38 § Indelningsdelegerade får anta ett reglemente om revisionen.

Överklagande

39 § Ändringsberörda kommuner och landsting samt deras medlemmar har rätt att få prövat om ett beslut av indelningsdelegerade, ett utskott eller ett partssammansatt organ är lagligt genom att överklaga beslutet till förvaltningsrätten.

40 § I fråga om överklagande gäller bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900) om

1. tillämpningsområde i 3 §,

- Prop. 2015/16:121
2. hur besluten överklagas i 4 och 5 §§,
 3. klagotid i 6 och 7 §§,
 4. grunder för laglighetsprövning i 8–10 §§,
 5. processuella frågor i 11–14 §§,
 6. förutsättningar för verkställighet i 14 a §, och
 7. rättelse av verkställighet i 15 §.

Det som i 10 kap. 14 § andra stycket kommunallagen sägs om rätten att överklaga domstolens beslut ska även gälla ändringsberörda kommuner och landsting samt deras medlemmar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016, då lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade ska upphöra att gälla.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt Prop. 2015/16:121

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller proportionella val som förrättas av

- kommunfullmäktige,
- landstingsfullmäktige,
- styrelsen eller någon annan nämnd i en kommun, ett landsting eller ett kommunalförbund,
- förbundsfullmäktige eller förbundsdirektionen i kommunalförbund,

och

- *kommunala* indelningsde- – indelningsdelegerade.
gerade.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

¹ Senaste lydelse 1997:553.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 16 juni 2009 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att dels se över den statliga regionala förvaltningen, dels föreslå ändringar som behövs för att nya landsting ska kunna bildas (dir. 2009:62). Utredningen antog namnet Utredningen om den statliga regionala förvaltningen (S Fi 2009:07). För att möjliggöra eventuella ändringar i landstingsindelningen skulle utredaren lämna förslag till en lag om indelningsdelegerade för landsting samt förslag till eventuella följdändringar i olika författningar som översynen och eventuella läns- och landstingssammanläggningar gav upphov till.

Utredningen överlämnade i november 2010 delbetänkandet Sammanläggningar av landsting – övergångsstyre och utjämning (SOU 2010:77). En sammanfattning av delbetänkandet finns i *bilaga 1* och utredningens lagförslag finns i *bilaga 2*. Delbetänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en sammanställning av remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2011/00436/K).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 28 januari 2016 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 5.2.1 och i författningskommentaren. Lagrådets synpunkter har i allt väsentligt beaktats. I förhållande till lagrådsremissen har dessutom vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Gemensamma bestämmelser om övergångsstyre vid ändrad indelning

4.1 Ändringar i landets indelning i kommuner och landsting

Sverige är indelat i kommuner och landsting. Av 14 kap. 6 § regeringsformen, förkortad RF, följer att föreskrifter om grunderna för ändring i rikets indelning i kommuner meddelas i lag. I lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting (indelningslagen) regleras förutsättningarna för ändringar i indelningen samt förfarandet vid sådana ändringar.

Enligt 1 kap. 1 § indelningsslagen får regeringen besluta om en ändring i rikets indelning i kommuner, om ändringen kan antas medföra bestående fördel för en kommun eller en del av en kommun eller andra fördelar ur allmän synpunkt. Om den berörda kommunen motsätter sig indelningsändringen får ändringen endast beslutas om det finns synnerliga skäl. Regeringen får enligt 2 kap. 1 § indelningsslagen också besluta om en ändring i rikets indelning i landsting, om det inte finns hinder mot en

ändring i länsindelningen. Även för dessa beslut krävs dock att ändringen kan antas medföra bestående fördel för ett landsting eller andra fördelar från allmän synpunkt.

Det finns inga särskilda föreskrifter om vilka län som Sverige ska vara indelat i. Länsindelningen har i stället ansetts vila på sedvanerättslig grund. Regeringen anses ha rätt att besluta om mindre ändringar i länsindelningen, medan mer omfattande ändringar ska godkännas av riksdagen (prop. 1995/96:38 s. 7 och 8).

Det finns vissa skillnader mellan bestämmelserna om ändringar i kommun- respektive landstingsindelningen. Bland annat ska vid ändringar i kommunindelningen särskild hänsyn tas till befolkningens önskemål och synpunkter. När det finns skäl till det ska en särskild undersökning göras om befolkningens inställning. Särskild hänsyn ska också tas till önskemål och synpunkter från den eller de kommuner som närmast berörs av ändringen. Om dessa kommuner motsätter sig den ändrade indelningen krävs att synnerliga skäl föreligger för att ändringen ska kunna beslutas. Slutligen får länsstyrelsen besluta om vissa mindre indelningsändringar avseende kommuner. Någon motsvarande reglering finns inte vid ändringar i landstingsindelningen.

4.2 Behovet av andra företrädare än sittande fullmäktige

En nybildad kommun eller ett nybildat landsting får rättskapacitet i och med beslutet om indelningsändringen. Den nya kommunen eller landstinget kan då förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter. En indelningsändring avseende kommuner träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändring eller, om ändringarna är omfattande, den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela riket. Ändringar i landstingsindelningen träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen.

Ett nybildat landsting kan inte företrädas av något annat organ än ett nyvalt fullmäktige. Innan fullmäktige för det nya landstinget har valts finns således inget organ som kan företräda det nya landstinget. Detta kan vara problematiskt eftersom en rad beslut måste fattas inför ikraftträdandet av en indelningsändring. Under tiden mellan beslutet om indelningsändringen och ändringens ikraftträdande fördelas den beslutanderätt som tillkommer fullmäktige mellan landstinget enligt den nya indelningen och landstinget enligt den äldre indelningen. Det nya landstingsfullmäktige ska enligt 2 kap. 7 § indelningslagen besluta i frågor vars verkningar får effekt i tiden efter ikraftträdandet. Omvänt gäller att företrädare för landstinget enligt den äldre indelningen endast får besluta i frågor som rör det gamla landstinget och tiden före ikraftträdandet. Av 1 kap. 14 § indelningslagen följer att de ovanstående begränsningarna även gäller för kommuner.

Om en indelningsändring medför att en ny kommun bildas, eller om ändringen är så omfattande att kommunen enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kommunfullmäktige, ska dock regeringen bestämma att kommunen enligt den nya indelningen ska företrädas av

Prop. 2015/16:121 s.k. indelningsdelegerade. I dessa fall får den nya kommunen rättskapacitet först i och med att de indelningsdelegerade utses. De delegerade ska från att de har utsetts och till dess att ett nytt fullmäktige har tillträtt besluta i frågor som avser den nya kommunen. Bestämmelser om indelningsdelegerade finns i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade (LKI). Syftet med att utse indelningsdelegerade är att ge kommunen enligt den nya indelningen ett beslutande organ som är representativt för denna kommun (prop. 1978/79:157 s. 77).

I dagsläget finns inga bestämmelser om att indelningsdelegerade ska utses när nya landsting bildas. Sådana bestämmelser har inte ansetts vara nödvändiga eftersom regeringen inte på egen hand kan besluta om större förändringar i landstingsindelningen och då frågan om övergångsstyret ansetts kunna lösas i riksdagen för varje enskild, omfattande ändring (prop. 1978/79:157 s. 121). Denna metod tillämpades när landstingen i Skåne län och Västra Götalands län bildades, då riksdagen efter förslag i propositionerna Följdfrågor med anledning av den ändrade länsindelningen i Skåne m.m. och Ändrad länsindelning och försöksverksamhet i Västsverige beslutade särskilda lagar om sammanläggningsdelegerade (prop. 1995/96:224, bet. 1996/97:BoU4, rskr. 1996/97:2 respektive prop. 1996/97:108, bet. 1996/97:BoU13, rskr. 1996/97:228), nämligen lagen (1996:945) om sammanläggningsdelegerade för Skåne läns landsting (1996 års lag om sammanläggningsdelegerade) och lagen (1997:222) om sammanläggningsdelegerade för Västra Götalands läns landsting (1997 års lag om sammanläggningsdelegerade).

4.3 Bestämmelser om indelningsdelegerade för landsting förs in i indelningslagen

Regeringens förslag: Vid bildandet av nya landsting eller vid andra ändringar i landstingsindelningen som är så omfattande att landstinget enligt den nya indelningen inte bör företrädas av sittande fullmäktige ska regeringen besluta att det ny- eller ombildade landstinget ska företrädas av indelningsdelegerade fram till dess att det nyvalda fullmäktige tillträder. Om indelningsdelegerade ska utses, ska ändringen i landstingsindelningen träda i kraft den 1 januari året efter ett valår.

De nya bestämmelserna om indelningsdelegerade för landsting ska, liksom huvuddelen av bestämmelserna i lagen om kommunala indelningsdelegerade, tas in i lagen om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting.

Lagen om kommunala indelningsdelegerade ska upphävas.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inte något att invända mot förslagen. *Förvaltningsrätten i Härnösand* och *Statskontoret* välkomnar utredningens förslag om att samla bestämmelserna om indelningsdelegerade i en lag. *Skåne läns landsting* är positiv till att även förändringar av Sveriges indelning i landsting får en permanent reglering och inte regleras genom tillfälliga lagar som vid bildandet av landstingen i Skåne och Västra Götalands län. *Sveriges*

Kommuner och Landsting (SKL) har påpekat att hänvisningarna till kommunallagen (1991:900), förkortad KL, i de föreslagna ändringarna i indelningslagen har fördelen att läsningen underlättas, samtidigt som det tydligt framkommer vad som gäller för indelningsdelegerade. Nackdelen med lagstiftningstekniken är enligt organisationen att konkreta hänvisningar blir inaktuella när KL ändras. SKL förordar därför att andra lagtekniska lösningar övervägs, såsom mer generella hänvisningar eller beskrivningar. *Uppsala läns landsting* anför att en alltför långtgående delegation till befintliga politiska organ riskerar att försämra förutsättningarna för det framtida arbetet i det nya landstinget.

Skälen för regeringens förslag

Behov av bestämmelser om indelningsdelegerade för landsting

Regeringen beslutade den 2 juli 2015 om att tillsätta en kommitté som ska föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting (dir. 2015:77). Kommittén har antagit namnet Indelningskommittén (Fi 2015:09). Om kommittén bedömer att det är möjligt att genomföra en eller flera indelningsändringar som kan träda i kraft den 1 januari 2019 ska kommittén lämna ett delbetänkande senast den 30 juni 2016. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2017.

Med hänsyn till Indelningskommitténs uppdrag framstår den nuvarande ordningen, som innebär att särskild lagstiftning måste skapas vid varje större landstingsförändring, inte som ändamålsenlig. Genomförandet av större indelningsförändringar är tidskrävande. Om ett regelverk finns tillgängligt redan tidigt i processen kan arbetet starta omgående. Att vid varje större indelningsförändring behöva införa en särskild lagstiftning riskerar att leda till förseningar. Landstingen skulle med en sådan ordning inte heller ges möjlighet att arbeta utifrån en förutsägbar och transparent process. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns behov av att införa generellt tillämpliga bestämmelser om indelningsdelegerade vid ändringar i landstingsindelningen. I enlighet med vad som gäller vid ändringar i kommunindelningen bör regeringen åläggas att, om en indelningsändring innebär att ett nytt landsting bildas, eller om ändringen annars är av sådan omfattning att landstinget enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla landstingsfullmäktige, bestämma att landstinget enligt den nya indelningen ska företrädas av indelningsdelegerade.

Av 1 kap. 12 § indelningslagen framgår att om indelningsdelegerade ska utses för kommuner, träder ändringen i kommunindelningen i kraft den 1 januari året efter det år val av fullmäktige har förrättats i hela landet (valår). Detsamma bör gälla vid ändringar i landstingsindelningen.

Sammanfattningsvis föreslås att regeringen, vid bildandet av nya landsting och omfattande ändringar i landstingsindelningen, ska bestämma att indelningsdelegerade ska utöva beslutanderätten för det ny- eller ombildade landstinget under en övergångsperiod.

I dag finns bestämmelser om indelningsdelegerade i såväl indelningslagen som LKI. I 1 § LKI anges att om regeringen enligt 1 kap. 17 § indelningslagen har beslutat att en kommun ska företrädas av indelningsdelegerade, ska delegerade och ersättare utses från varje kommun vars område helt eller delvis ska ingå i kommunen enligt den nya indelningen. I övrigt finns i LKI bestämmelser om val av indelningsdelegerade, indelningsdelegerades sammanträden, beredning och verkställighet, kostnader för indelningsdelegerades verksamhet, revision samt bestämmelser om överklagande.

Regeringen ser inte att det finns några principiella skäl till att bestämmelserna om indelningsdelegerade i fortsättningen ska vara uppdelade i två lagar. I stället framstår det som ändamålsenligt att flytta bestämmelserna om indelningsdelegerade till ett eget kapitel i indelningslagen. LKI bör upphävas i samband med detta.

LKI innehåller för närvarande ett stort antal hänvisningar till KL och utredningen har i sitt lagförslag använt sig av samma lagstiftningsteknik. Det behov av följdändringar till följd av ändringar i KL som *SKL* lyft fram i sitt remissvar har blivit än mer påtagligt i och med att Utredningen om en kommunallag för framtiden i sitt slutbetänkande har föreslagit en helt ny kommunallag (SOU 2015:24). Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Hänvisningsproblemen bör emellertid inte överdrivas. Vid ändringar i KL, som exempelvis föranleds av förslagen i det ovan nämnda betänkandet, får också indelningslagen ses över. Behov av följdändringar skulle vidare med största sannolikhet också uppstå vid ändringar i KL även om hänvisningar inte användes, om regleringen om de indelningsdelegerade även fortsättningsvis skulle överensstämma med vad som gäller för kommun- och landstingsfullmäktige. Vid en samlad bedömning anser regeringen att den av utredningen föreslagna författningstekniken så långt som möjligt bör användas.

Enligt 14 § andra stycket LKI får indelningsdelegerade för beredning och verkställighet anlita nämnder och beredningar i en kommun som har valt delegerade. Utredningen har föreslagit att bestämmelsen införs i indelningslagen och att den även ska gälla för indelningsdelegerade som utses för landsting. Möjligheten för indelningsdelegerade som utses för en kommun att anlita nämnder och beredningar i en kommun som har valt indelningsdelegerade har funnits sedan lagens tillkomst 1979. Enligt regeringen har det vid beredningen av det nu aktuella lagstiftningsärendet inte framkommit något som tyder på att denna ordning inte skulle vara ändamålsenlig eller olämplig att tillämpa vid ändringar i landstingsindelningen. Regeringen bedömer därför, till skillnad från *Uppsala läns landsting*, att det inte finns skäl att avvika från vad utredningen har föreslagit i denna del.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att de nya bestämmelserna om indelningsdelegerade för landsting, och huvuddelen av bestämmelserna i lagen om kommunala indelningsdelegerade, ska tas in i indelningslagen.

4.4 Valbar som indelningsdelegerad för landsting

Regeringens förslag: Valbar som indelningsdelegerad för ny- och ombildade landsting ska den vara som är ledamot eller ersättare i fullmäktige i ett landsting som ska utse indelningsdelegerade.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § LKI framgår att indelningsdelegerade ska utses från varje kommun vars område helt eller delvis ska ingå i kommunen enligt den nya indelningen. Enligt 2 § LKI är den som är ledamot eller ersättare i fullmäktige i den kommun som ska utse indelningsdelegerade valbar som delegerad. Regleringen är en konsekvens av bestämmelsen i 14 kap. 1 § RF om att beslutanderätten i kommunerna ska utövas av valda församlingar.

Det är således inte tillräckligt att vara medlem i en kommun som ligger inom det område som kommer att omfatta den ny- eller ombildade kommunen för att komma i fråga som indelningsdelegerad. På motsvarande sätt bör endast ledamot eller ersättare i fullmäktige i ett landsting som ska utse indelningsdelegerade, dvs. i ett landsting vars område helt eller delvis ska ingå i landstinget enligt den nya indelningen, vara valbar som indelningsdelegerad för det senare landstinget. Ledamöter och ersättare i landstingsfria kommuner, för närvarande endast Gotlands kommun, som ska uppgå i ett ny- eller ombildat landsting bör också vara valbara.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att endast ledamot eller ersättare i ett landsting, samt ledamot eller ersättare i landstingsfria kommuner, som ska utse indelningsdelegerade ska vara valbara för uppdrag av detta slag.

5 Moderniserade bestämmelser om indelningsdelegerade

5.1 Grund för uppdragets upphörande

Regeringens förslag: Fullmäktige ska få återkalla uppdraget för en indelningsdelegerad, om den indelningsdelegerade har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer. Indelningsdelegerade ska få återkalla uppdragen för ledamöter i utskott och revisorer på samma grund.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 10 § 2 KL får fullmäktige återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av fullmäktige, om den förtroendevalde genom en dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller däröver. För närvarande har ett fullmäktige, som har valt indelningsdelegerade, inte befogenheten att återkalla uppdraget för en indelningsdelegerad som har begått denna typ av allvarliga brott.

Uppdraget som indelningsdelegerad är närmast identiskt med andra kommunala förtroendeuppdrag. I uppdraget ingår att fatta beslut som normalt fattas av fullmäktige. Regeringen anser därför att fullmäktiges behörighet att återkalla uppdrag vid brott av viss svårhetsgrad också bör gälla indelningsdelegerade.

Indelningsdelegerade ska bl.a. tillsätta ett arbetsutskott för beredning av ärenden och verkställighet av beslut samt utse revisorer. Uppdragen som revisor och utskottsledamot är, i likhet med uppdraget som indelningsdelegerad, jämförbara med andra kommunala förtroendeuppdrag. En utskottsledamot eller revisor som befunnits skyldig till allvarligare typ av brottslighet, och därmed förlorat de indelningsdelegerades förtroende, bör därför också kunna avsättas.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att fullmäktige ska få återkalla uppdraget för en indelningsdelegerad, om den indelningsdelegerade har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, samt att de indelningsdelegerade ska få återkalla uppdragen för ledamöter i utskott och revisorer på samma grund.

5.2 Arbetsformer

5.2.1 Delegering

Regeringens förslag: Indelningsdelegerade ska få uppdra åt ett utskott att i de delegerades ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Detta ska inte gälla ärenden av principiell beskaffenhet eller ärenden som annars är av större vikt, och inte heller ärenden som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige.

Indelningsdelegerade får bestämma att ett utskott i sin tur får uppdra åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos ändringsberörda kommuner och landsting att besluta på utskottets vägnar. Detta ska dock inte gälla sådana ärenden som enligt kommunallagen inte får delegeras.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har föreslagit att de indelningsdelegerades utskott ska få uppdra åt en anställd att besluta på utskottets vägnar.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inte något att invända mot förslagen. *Värmlands läns landsting* understryker

att begreppet arbetsutskott i andra kommunala sammanhang innebär en mindre grupp utsedd ur den större församlingen, t.ex. en landstingsstyrelsens arbetsutskott. Mot denna bakgrund kan det enligt landstinget finnas anledning att tydliggöra att ett arbetsutskott till indelningsdelegerade har en annan uppgift, och snarare ska jämföras med ett landstings eller en kommuns styrelse. Även SKL har framhållit att utskott i kommunala sammanhang normalt är en del av ett organ och utses bland organets ledamöter. En övergång till att använda detta begrepp för organ som vanligtvis brukar benämnas kommittéer skulle enligt organisationen kunna skapa oklarheter kring utskottens ställning. SKL förordar därför att termen kommitté även fortsättningsvis ska användas.

Skälen för regeringens förslag: KL möjliggör en förhållandevis fri arbetsfördelning mellan fullmäktige och nämnderna. Av 3 kap. 10 § KL följer att fullmäktige, med vissa undantag, får delegera ärenden eller ärendegrupper till en nämnd. Fullmäktige ska alltid besluta i ärenden av principiell beskaffenhet och ärenden som är av större vikt för kommunen, t.ex. ärenden som avser mål och riktlinjer, budget, skatt samt andra viktiga ekonomiska frågor. Vidare får fullmäktige inte delegera ärenden som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige.

LKI ger inte någon befogenhet för indelningsdelegerade att delegera beslutanderätt till sitt arbetsutskott eller sina kommittéer. Kommundemokratikommittén föreslog i början av 2000-talet att LKI skulle kompletteras med bestämmelser om sådan delegation (SOU 2002:33). Förslaget ledde dock inte till någon lagstiftning.

Indelningsdelegerades huvudsakliga uppgift är att under en övergångsperiod agera som den beslutande församlingen i en kommun eller ett landsting. De indelningsdelegerades utskotts nuvarande uppgifter består i att bereda ärenden och verkställa beslut. Regeringen anser att praktiska skäl talar för att indelningsdelegerade ska få uppdra åt ett utskott att i dess ställe besluta i ett visst ärende eller vissa slags ärenden. Indelningsdelegerade bör vidare få bestämma att ett utskott i sin tur ska få delegera beslutanderätten vidare, på samma sätt som en nämnd enligt KL kan delegera sin beslutanderätt åt någon av utskottets ledamöter eller deras ersättare samt vissa tjänstemän. I enlighet med vad *Lagrådet* anfört i sitt yttrande torde dessa tjänstemän finnas i de ändringsberörda kommunerna och landstingen, och inte i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen (se vidare avsnitt 10).

De begränsningar som gäller för delegation enligt KL bör även gälla för indelningsdelegerade och utskotten. Detta innebär att indelningsdelegerade inte ska kunna delegera ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. Det kan exempelvis vara ärenden som rör den nya kommunens eller det nya landstingets budget eller organisation. Vidare ska inte heller ärenden som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige kunna delegeras. Inte heller bör utskott kunna delegera beslutanderätten i ärenden som nämnderna enligt KL inte får delegera, t.ex. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.

Även om termen utskott har en särskild innebörd i kommunalrättsliga sammanhang kommer det i den föreslagna regleringen inte råda någon oklarhet kring att ledamöterna i de indelningsdelegerades utskott inte

Prop. 2015/16:121 behöver vara indelningsdelegerade eller ersättare för dessa. I KL finns vidare inte någon särskild definition av begreppet kommitté. Regeringen anser vid en samlad bedömning, till skillnad från *Värmlands läns landsting* och *SKL*, att de av utredningen valda begreppen är ändamålsenliga och bör användas i indelningslagen.

5.2.2 Arbetsordning

Regeringens förslag: Indelningsdelegerade ska besluta en arbetsordning med de ytterligare bestämmelser som behövs för sammanträdena och handläggningen av ärendena.

Arbetsordningen ska alltid innehålla bestämmelser om

1. indelningsdelegerades säte,
2. var och när sammanträden ska hållas och på vems initiativ,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,
4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet till dess ordförande har utsetts,
6. rätten att delta i indelningsdelegerades överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor, och
9. formerna för justering av protokollen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Fullmäktige är enligt KL skyldigt att i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för fullmäktiges sammanträden och handläggning av ärendena. I 5 kap. 64 § KL anges vad en arbetsordning alltid ska innehålla. Det rör sig bl.a. om bestämmelser om när sammanträden ska hållas, rätten att delta i fullmäktiges överläggningar, förfarandet vid omröstningar m.m.

LKI innehåller inte något krav på att de indelningsdelegerade ska besluta om en arbetsordning. Enligt 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade skulle dock de sammanläggningsdelegerade meddela de ytterligare föreskrifter som behövdes för sammanträdena och handläggningen av ärendena.

Som tidigare har nämnts är indelningsdelegerades huvudsakliga uppgift att under en övergångsperiod leda och fatta beslut för en kommun eller ett landsting enligt den nya indelningen. När det nyvalda ordinarie fullmäktige tillträder upphör indelningsdelegerades mandat. Övergångsstyret i den nya kommunen eller det nya landstinget bör i möjligaste mån motsvara de förfaranden och kommunalrättsliga principer som sedermera kommer att gälla enligt KL då det nya fullmäktige tillträder.

Enligt regeringen bör det vara obligatoriskt för indelningsdelegerade att besluta om en arbetsordning med de ytterligare bestämmelser som behövs för sammanträdena och handläggningen av ärendena. Arbetsordningen bör alltid innehålla bestämmelser om

1. indelningsdelegerades säte,
2. var och när sammanträden ska hållas och på vems initiativ,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,

4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet till dess ordförande har utsetts,
6. rätten att delta i indelningsdelegerades överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor, och
9. formerna för justering av protokollen.

Detta motsvarar i princip den reglering som fullmäktiges arbetsordning enligt 5 kap. 64 § KL ska innehålla. Indelningsdelegerade bör själva avgöra vilka övriga frågor som det är lämpligt att reglera i arbetsordningen.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att indelningsdelegerade ska besluta en arbetsordning med de ytterligare bestämmelser som behövs för sammanträdena och handläggningen av ärendena samt att arbetsordningen alltid ska innehålla sådana bestämmelser som anges i den ovanstående uppräknningen.

5.2.3 Rätt och skyldighet för utomstående att medverka

Regeringens förslag: Ordföranden och vice ordföranden i ett utskott som tillsatts av indelningsdelegerade, eller i en nämnd eller beredning i en kommun eller landsting som har valt indelningsdelegerade, ska lämna upplysningar vid indelningsdelegerades sammanträde, om indelningsdelegerade begär det och upplysningarna inte omfattas av sekretess enligt lag. Detsamma ska gälla för revisorerna och dem som är anställda i kommunen eller landstinget.

Indelningsdelegerade får bestämma att också andra än ledamöter ska ha rätt att delta i deras överläggningar, men inte i besluten.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i dessa frågor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 kap. 22 § första stycket KL är ordföranden och vice ordföranden i en nämnd, revisorerna samt de anställda i kommunen eller landstinget skyldiga att lämna upplysningar vid fullmäktiges sammanträden, om fullmäktige begär det och det inte finns något hinder mot detta på grund av sekretess enligt lag.

LKI innehåller inte några bestämmelser med motsvarande innehåll. Enligt 9 § tredje stycket samma lag får emellertid indelningsdelegerade kalla en tjänsteman i en kommun som har valt delegerade eller en särskild sakkunnig för att meddela upplysningar vid ett sammanträde. Sammanläggningsdelegerade för landstingen i Skåne och Västra Götalands län hade dessutom enligt 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade befogenhet att kalla förtroendevalda i landsting och kommuner som berördes av en indelningsändring.

Regeringen anser att indelningsdelegerade bör ha samma befogenheter som fullmäktige att begära in upplysningar. Indelningsdelegerade bör alltså kunna begära in upplysningar från en vidare krets än i dag och den till vilken en begäran riktats bör vara skyldig att lämna upplysningar. Skyldigheten att lämna upplysningar bör omfatta samma krets av personer som upplysningsskyldigheten i KL. Eftersom indelningsdelegerade för beredning och verkställighet får anlita nämnder och bered-

Prop. 2015/16:121 ningar i en kommun eller ett landsting som har utsett dem, bör även ordförande eller vice ordförande i sådana nämnder och beredningar omfattas av uppgiftsskyldigheten. Även ordföranden och vice ordföranden i ett utskott som tillsatts av indelningsdelegerade bör omfattas av samma upplysningsskyldighet.

Skyldigheten att lämna uppgifter bör, i likhet med vad som gäller enligt KL, inte bryta eventuell sekretess.

I 9 § andra stycket LKI finns en uppräknig av vilka som har rätt att delta i indelningsdelegerades överläggningar, men inte i deras beslut. Motsvarande bestämmelse i 5 kap. 21 § KL är inte lika detaljerad, utan tillåter fullmäktige att bestämma att också andra än ledamöter får delta i överläggningarna, men inte i besluten. Den ordningen framstår enligt regeringen som mer ändamålsenlig och bör därför även gälla för indelningsdelegerade. Den rätt att delta i överläggningarna som indelningsdelegerade får medge bör endast innefatta en rätt att yttra sig, inte att framställa yrkanden eller få sin mening antecknad i protokollet. Den senare rätten bör uteslutande tillkomma ledamöter och tjänstgörande ersättare.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att ordföranden och vice ordföranden i ett utskott som tillsatts av indelningsdelegerade, eller i en nämnd eller beredning i en kommun eller landsting som har valt indelningsdelegerade, ska lämna upplysningar vid indelningsdelegerades sammanträde, om de indelningsdelegerade begär det och upplysningarna inte omfattas av sekretess enligt lag. Detsamma föreslås även gälla för revisorerna och de anställda i kommunen eller landstinget. Regeringen föreslår vidare att de indelningsdelegerade ska få bestämma att också andra än ledamöter ska ha rätt att delta i deras överläggningar, men inte i besluten.

5.2.4 Närvarorätt vid sammanträden i utskotten

Regeringens förslag: Indelningsdelegerade ska få besluta att en indelningsdelegerad, en utskottsledamot eller en ersättare som inte är ledamot eller ersättare i ett visst utskott ska få närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten, och få sin mening antecknad i protokollet. Även revisorer ska kunna ges närvarorätt vid utskottssammanträden.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Fullmäktige får enligt 4 kap. 23 § KL besluta att en förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i en viss nämnd ska få närvara vid nämndens sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten. Beslutet får även innefatta att den förtroendevalde ska ha rätt att få sin mening antecknad i protokollet. Syftet med dessa bestämmelser är att tillgodose de förtroendevaldas behov av information (prop. 1990/91:117 s. 172).

LKI innehåller inte några bestämmelser av detta slag. De sammanläggningsdelegerade för landstingen i Skåne och Västra Götalands län

gavs dock i 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade rätt att besluta att andra än ledamöter skulle ha rätt att delta vid ett arbetsutskotts eller en kommittés sammanträden.

Regeringen anser att indelningsdelegerade ska kunna tillgodose behovet av information hos delegerade, utskottsledamöter, revisorer och ersättare genom att besluta om närvarorätt vid ett utskotts sammanträden.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att indelningsdelegerade ska få besluta att en indelningsdelegerad, en utskottsledamot eller en ersättare som inte är ledamot eller ersättare i ett visst utskott ska få närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten, och få sin mening antecknad i protokollet. Även revisorer föreslås kunna ges närvarorätt vid utskottssammanträden.

5.2.5 Offentliga utskottssammanträden

Regeringens förslag: Arbetsutskottets och övriga utskotts sammanträden ska hållas inom stängda dörrar. Ett utskott ska dock få besluta att dess sammanträden ska vara offentliga, om indelningsdelegerade har medgett det. Utskottssammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som hos utskottet omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Kommunala nämndsammanträden är enligt huvudregeln i 6 kap. 19 a § KL slutna. Nämnden får dock besluta att dess sammanträden ska vara offentliga, om fullmäktige har medgett det. Detta gäller dock inte sammanträden vid vilka ärenden behandlas som avser myndighetsutövning eller ärenden i vilka det förekommer uppgifter för vilka sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

I LKI finns inte några bestämmelser som gör det möjligt för ledamöterna i arbetsutskottet att besluta att ett sammanträde ska vara offentligt. Denna möjlighet fanns inte heller i 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade.

Indelningsdelegerade är skyldiga att tillsätta ett arbetsutskott för beredning och verkställighet och har möjlighet att tillsätta fler utskott för dessa uppgifter. Indelningsdelegerade har, som tidigare anförts, även möjlighet att nyttja nämndorganisationen i kommuner och landsting som har valt dem. Detta betyder att ett ärende hos de indelningsdelegerade kan komma att beredas av en nämnd som från fullmäktige har fått tillåtelse att ha offentliga sammanträden. Regeringen har i avsnitt 5.2.1 föreslagit att indelningsdelegerade även ska få möjlighet att delegera beslutanderätt till utskott. Detta får till följd att ärenden kan komma att debatteras och beslutas på en nivå där medborgarna saknar insyn och möjligheter till påverkan. Regeringen anser därför att de indelningsdelegerades utskott i nu aktuellt hänseende ska jämföras med nämnder och att indelningsdelegerade ska kunna medge att ett utskott ska få be-

Prop. 2015/16:121 sluta att dess sammanträden ska vara offentliga. Detta bör dock, på samma sätt som i fråga om nämndsammanträden, inte gälla sammanträden vid vilka ärenden behandlas som avser myndighetsutövning eller ärenden i vilka det förekommer uppgifter för vilka sekretess gäller enligt OSL.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att arbetsutskottets och övriga utskotts sammanträden ska hållas inom stängda dörrar, men att ett utskott ska få besluta att dess sammanträden ska vara offentliga, om indelningsdelegerade har medgett det. Utskottssammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som hos utskottet omfattas av sekretess enligt OSL.

5.2.6 Rätten att avstå från att rösta samt möjlighet att reservera sig

Regeringens förslag: Indelningsdelegerade och ledamöter i utskott ska ha rätt att avstå från att delta i en omröstning eller i ett beslut. Ordföranden ska dock vara skyldig att rösta när det behövs för att ärendet ska kunna avgöras. Dessutom ska ledamöter i utskott vara skyldiga att rösta i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild. En indelningsdelegerad eller en utskottsledamot som har deltagit i avgörandet av ett ärende ska få reservera sig mot beslutet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 19 § KL har varje ledamot i fullmäktige eller nämnd en röst. Varje ledamot har också rätt att lägga ned sin röst, med undantag för ordföranden, som är skyldig att rösta när det behövs för att ärendet ska kunna avgöras. Vidare gäller röstplikt för ledamot i en nämnd när det är fråga om ärenden som avser myndighetsutövning mot enskild. En förtroendevald som har deltagit i avgörandet av ett ärende har emellertid rätt att reservera sig mot beslutet, under förutsättning att detta anmäls innan sammanträdet har avslutats (4 kap. 19–22 §§ KL).

LKI saknar i princip bestämmelser om omröstning och reservation. Av 9 § första stycket LKI framgår endast att varje delegerad har en röst. I 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade fanns hänvisningar till bestämmelserna i KL om omröstning, beslut och reservation som gällde såväl delegerade som ledamöter i arbetsutskott och kommittéer.

Regeringen anser att det behövs tydliga bestämmelser om omröstning, beslut och reservationer för de indelningsdelegerade och deras utskott. Det bör därför i indelningslagen, på samma sätt som i 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade, finnas hänvisningar till de ovan nämnda bestämmelserna i KL. Bestämmelsen i 4 kap. 21 § KL om att nämndledamöter är skyldiga att rösta i ärenden som avser myndighets-

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att indelningsdelegerade och ledamöter i utskott ska ha rätt att avstå från att delta i en omröstning eller i ett beslut. Ordföranden ska enligt regeringens förslag vara skyldig att rösta när det behövs för att ärendet ska kunna avgöras. Regeringen föreslår vidare att ledamöter i utskott ska vara skyldiga att rösta i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild. En indelningsdelegerad eller en utskottsledamot som har deltagit i avgörandet av ett ärende ska dock få reservera sig mot beslutet.

5.2.7 Ekonomisk förvaltning

Regeringens förslag: Kommunallagens bestämmelser om mål för den ekonomiska förvaltningen, medelsförvaltningen, avgifter, utgiftsbeslut under budgetåret och räkenskaper och redovisning ska gälla för indelningsdelegerades verksamhet. Indelningsdelegerade ska lämna en redovisning till fullmäktige och revisorerna i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. Redovisningen ska lämnas snarast möjligt och senast den 15 april det år indelningsändringen träder i kraft.

När ett arbetsutskott upprättar förslag till budget för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen, ska tidsfristerna i kommunallagen tillämpas.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock inte föreslagit att någon hänvisning till KL:s bestämmelser om tidsfrister ska införas när det gäller arbetsutskottets förslag till budget.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inte något att invända mot förslagen. *Skåne läns landsting* framhåller att det skulle vara en fördel om indelningslagen även innehöll bestämmelser om att indelningsdelegerade ska besluta om förslag till budget för det nybildade landstinget eller den nybildade kommunens första år.

Skälen för regeringens förslag: I 8 kap. KL finns bestämmelser om ekonomisk förvaltning. I 8 kap. 1 § KL anges bl.a. att kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och sådan verksamhet som bedrivs av juridiska personer. Kravet på god ekonomisk hushållning kan uppfattas som ett krav på att ha en balans mellan inkomster och utgifter samt att utöva den kommunala verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt (prop. 1990/91:117 s. 211).

Enligt 18 § LKI ska arbetsutskottet ta fram ett förslag till budget för kommunen enligt den nya indelningen. I samma paragraf hänvisas även till vissa andra bestämmelser om ekonomisk förvaltning i 8 kap. KL.

I 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade föreskrevs att bestämmelserna i 8 kap. KL om mål för den ekonomiska förvaltningen, medelsförvaltningen, utgiftsbeslut under budgetåret samt räkenskapsföring och redovisning i tillämpliga delar skulle gälla för de

Prop. 2015/16:121 sammanläggningsdelegerades ekonomiska förvaltning. Av förarbetena framgick att de sammanläggningsdelegerade inte förväntades ha någon omfattande ekonomisk förvaltning, men att de ändå skulle redovisa sina räkenskaper m.m. (prop. 1995/96:224 s. 52 och prop. 1996/97:108 s. 47).

De kommuner och landsting som väljer indelningsdelegerade kommer vara skyldiga att tillhandahålla medel för de delegerades verksamhet (jfr 20 § LKI). När indelningsdelegerades verksamhet är slutförd bör de vara skyldiga att redovisa hur medlen förvaltats. Redovisningen bör lämnas till landstinget eller kommunen enligt den nya indelningen. Bestämmelser om ekonomisk förvaltning motsvarande dem som fanns i 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade bör därför tas in i indelningslagen.

Redovisningen behandlas enligt bestämmelserna i 8 kap. 18–20 §§ KL, vilket innebär att det är det nyvalda fullmäktige som ska godkänna redovisningen. Detta bör inte ske innan fullmäktige enligt 5 kap. 25 a § KL har beslutat om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras. Grunden för fullmäktiges handläggning av ansvarsfrihetsfrågan är själva revisionsberättelsen.

Utredningen har inte föreslagit att någon hänvisning motsvarande den i 18 § LKI till bestämmelserna i 8 kap. 6 och 7 §§ KL, om att det ska finnas ett upprättat budgetförslag före oktober månads utgång, ska tas in i indelningslagen, med motiveringen att någon sådan hänvisning inte fanns i 1996 och 1997 års lagar om sammanläggningsdelegerade. Regeringen anser dock, till skillnad från utredningen, att en tydlig reglering av när ett budgetförslag senast ska ha upprättats, motsvarande den som för närvarande finns i LKI, behövs för att tillgodose det tillträdande fullmäktiges behov av tid för att bereda förslag till budget.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att KL:s bestämmelser om mål för den ekonomiska förvaltningen, medelsförvaltningen, avgifter, utgiftsbeslut under budgetåret och räkenskaper och redovisning ska gälla för indelningsdelegerades verksamhet. Vidare föreslås att indelningsdelegerade ska lämna en redovisning till fullmäktige och revisorerna i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. Redovisningen ska lämnas snarast möjligt och senast den 15 april det år då indelningsändringen träder i kraft. Slutligen föreslås att tidsfristerna i KL tillämpas när arbetsutskottet upprättar förslag till budget för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

En bestämmelse motsvarande den reglering som för närvarande finns i 18 § LKI föreslås i enlighet med vad som ovan anförts tas in i indelningslagen, vilket innebär att arbetsutskottet ska upprätta förslag till budget för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. Därmed torde också *Skåne läns landstings* önskemål om att indelningsdelegerade ska besluta om förslag till budget för den nybildade kommunen eller det nybildade landstinget vara tillgodosett. I enlighet med vad som i dag gäller vid ändringar i kommunindelningen kommer indelningsdelegerade inte att besluta om budgeten för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

5.3.1 Valbarhet som revisor

Regeringens förslag: Den som är indelningsdelegerad eller ersättare för en delegerad ska inte vara valbar som revisor.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inte något att invända mot förslagen. *SKL* har emellertid anfört att indelningsdelegerade, eftersom de är indirekt valda, inte bör utse revisorer. Enligt *SKL* bör dessa i stället utses av de landsting som utser indelningsdelegerade. Vidare bör revisorernas granskningsuppgift enligt organisationen utvidgas till att även omfatta indelningsdelegerade.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 22 § LKI ska de indelningsdelegerade välja minst fem revisorer som ska granska arbetsutskottets och kommittéernas verksamhet. *SKL:s* förslag om att revisorerna ska utses av de landsting som utsett de indelningsdelegerade skulle utgöra ett avsteg från den ordning som sedan tidigare gällt för kommuner. Vid tillkomsten av LKI uttalade regeringen att det är lämpligt att det finns särskilda revisorer för granskning av arbetsutskottets och kommittéernas verksamhet samt att delegerade själva utser dessa revisorer. Därigenom skulle revisionskontrollen samlas på ett ställe (prop. 1978/79:157 s. 137). Indelningsdelegerade består enbart av direktvalda ledamöter eller ersättare i fullmäktige från ändringsberörda kommuner respektive landsting. Ordningen som tillämpas för tillsättningen av indelningsdelegerade är vidare närmast identisk med den process genom vilken ledamöter i vissa kommunalförbund utses. I kommunalförbund med förbundsfullmäktige väljs revisorer av förbundsfullmäktige, som är förbundets beslutande församling och vars ledamöter valts av förbundsmedlemmarnas fullmäktige. Sammanfattningsvis anser regeringen, till skillnad från *SKL*, att det inte framkommit skäl som bör föranleda att den nuvarande ordningen för förordnande av revisorer bör frångås.

I fråga om vem som kan väljas till revisor hänvisar 15 och 22 §§ LKI till valbarhetsreglerna i 4 kap. 5–6 §§ KL. Hänvisningen innebär att den som har rösträtt vid val till fullmäktige i kommunen enligt den nya indelningen också är valbar till revisor. Vidare är bl.a. den som hos en kommun eller ett landsting är anställd för att ha den ledande ställningen bland personalen inte valbar.

Sedan den 1 januari 2011 är enligt 4 kap. 6 a § KL ledamöter och ersättare i fullmäktige inte längre valbara som revisorer inom den egna kommunen eller det egna landstinget. Syftet med bestämmelsen är att stärka den kommunala revisionens oberoende (prop. 2009/10:46, bet. 2009/10:KU16 och rskr. 2009/10:135). I paragrafen föreskrivs också att den som är redovisningsskyldig för viss verksamhet inte är valbar som revisor för granskning av den verksamheten. I lagstiftningsärendet övervägdes emellertid inte om också LKI skulle ändras i detta avseende. Detta innebär att dessa valbarhetshinder i dagsläget inte är tillämpliga på revisorer som väljs av indelningsdelegerade.

Prop. 2015/16:121 Regeringen anser att de revisorer som indelningsdelegerade väljer bör ha samma oberoende ställning som de revisorer som fullmäktige väljer. Regeringen föreslår därför att den som är indelningsdelegerad eller ersättare för en delegerad inte ska kunna vara valbar som revisor.

Regeringen bedömer att den fråga som väckts av SKL om utvidgning av revisorernas granskningsuppgift inte kan hanteras inom ramen för det förevarande lagstiftningsärendet.

Utredningen har föreslagit en bestämmelse som anger att indelningsdelegerade ska bestämma i vilken ordning revisorernas ersättare ska tjänstgöra, om revisorernas ersättare inte väljs proportionellt. Eftersom ordningen med revisorsersättare upphörde 2006 (prop. 2005/06:55 s. 60) anser regeringen att denna bestämmelse överflödig.

5.3.2 Revisorernas rätt att väcka ärenden hos indelningsdelegerade

Regeringens förslag: Revisorerna ska hos indelningsdelegerade kunna väcka ärenden som gäller granskning eller förvaltning som har samband med revisorsuppdraget.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 kap. 23 § första stycket 3 KL får revisorerna väcka ärenden i fullmäktige om ärendet gäller förvaltning som har samband med revisionsuppdraget eller om ärendet gäller granskningen. Enligt 9 kap. 14 § KL svarar revisorerna själva för den förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, om inte fullmäktige bestämmer något annat. Med förvaltning avses administrativa uppgifter som följer med revisionsarbetet, men ändå är skilda från revisionsuppdraget (prop. 1975/76:187 s. 526 och 533 f.).

Någon motsvarande rätt för revisorer att väcka ärenden finns inte enligt LKI. Revisorerna har enligt 22 § LKI i uppgift att granska arbetsutskottets och kommittéernas verksamhet. Det år då indelningsändringen träder i kraft ska revisorerna redovisa resultatet till fullmäktige enligt den nya indelningen. Därefter beslutar det nya fullmäktige om eventuell ansvarsfrihet för utskottens ledamöter och deras ersättare. I övrigt gäller samma bestämmelser om revision som i KL.

Även om det är olika församlingar som utser revisorer respektive beslutar om ansvarsfrihet, finns det omständigheter som talar för att revisorerna själva bör kunna väcka ärenden hos indelningsdelegerade. En initiativrätt skulle markera revisorernas självständighet gentemot sin uppdragsgivare. Det framstår inte heller som rimligt att revisorerna ska vara hänvisade till att indelningsdelegerade frivilligt ska ta upp ett ärende till behandling som aktualiserats till följd av revisionen.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att revisorerna hos indelningsdelegerade ska kunna väcka sådana ärenden som gäller granskning eller förvaltning som har samband med revisorsuppdraget.

Regeringens förslag: En revisor som utsetts av indelningsdelegerade ska ha rätt till ledighet från anställning i den utsträckning som behövs för att revisorn ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 11 § KL har revisorer samma rätt till ledighet som andra förtroendevalda. Detta innebär att revisorer som väljs enligt bestämmelserna i KL har rätt till ledighet i den utsträckning som behövs för att de ska kunna fullgöra sina uppdrag. Nu gällande bestämmelser om rätt till ledighet enligt LKI omfattar endast indelningsdelegerade samt ledamöter i utskott och kommittéer. I 22 § tredje stycket LKI anges emellertid att bestämmelserna i KL i övrigt ska tillämpas i fråga om revisionen. Det är dock oklart om denna hänvisning även omfattar bestämmelserna om förtroendevaldas rätt till ledighet från anställning i 4 kap. 11 § KL. Revisorer som valts av indelningsdelegerade har samma behov av ledighet för att kunna fullgöra sitt uppdrag som revisorer som valts av fullmäktige. Det finns mot denna bakgrund behov av att klargöra rättsläget. Regeringen föreslår därför att det i indelningslagen införs en bestämmelse om att en revisor som utses av indelningsdelegerade ska ha rätt till ledighet från anställning i den utsträckning som behövs för att revisorn ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

5.4 Bestämmelser som slopas i lagen om kommunala indelningsdelegerade

Regeringens bedömning: Några av bestämmelserna i lagen om kommunala indelningsdelegerade behöver inte föras över till indelningslagen. Detta gäller bl.a. vissa av hänvisningarna till kommunallagen. Detsamma gäller bestämmelserna om beslut om ansvarsfrihet och om att delegerade ska besluta i ärenden som har väckts av regeringen, en central förvaltningsmyndighet eller länsstyrelsen. Inte heller bestämmelserna om överlämnande av justerade protokoll samt om vård och förteckning av protokoll behöver föras över.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning

Regeringen har i avsnitt 4.3 föreslagit att huvuddelen av bestämmelserna i LKI om kommunala indelningsdelegerade och de nya bestämmelserna om indelningsdelegerade för landsting tas in i indelningslagen. LKI innehåller emellertid några bestämmelser som av olika skäl, som utvecklas nedan, inte bedöms fylla någon funktion i indelningslagen.

I 2 och 17 §§ LKI hänvisas till 6 kap. 14 § KL som reglerar situationen då en indelningsdelegerad avgår. Regeringen föreslår att bestämmelser vars innehåll motsvarar regleringen i 6 kap. 14 § första och andra styckena tas in i indelningslagen.

Bestämmelsen i 6 kap. 14 § tredje stycket KL reglerar situationen då fullmäktige har återkallat uppdragen för de förtroendevalda enligt 4 kap. 10 a § 1 KL. Indelningsdelegerade saknar motsvarande befogenhet att återkalla uppdragen för utskottsledamöter.

Regeringen anser mot denna bakgrund att någon motsvarighet till bestämmelsen i 6 kap. 14 § tredje stycket KL inte bör tas in i indelningslagen.

Ersättarnas tjänstgöring

Av 8 § första stycket LKI följer att om en indelningsdelegerad är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde ska en ersättare kallas in. I andra stycket hänvisas i fråga om ersättarnas tjänstgöring till bestämmelserna i 5 kap. 12–16 §§ KL.

I 5 kap. 16 § KL finns bestämmelser om vilken ersättare som har företräde till tjänstgöring i kommunfullmäktige, nämligen den som är från samma valkrets som den ordinarie ledamoten, och om vad som gäller om en ersättare är förhindrad att inställa sig. Regleringen gäller inte landstingsfullmäktige.

Regeringen föreslår att det av indelningslagen, i likhet med vad som gäller i dag för kommunerna enligt 2 § LKI, ska framgå att valet av indelningsdelegerade ska vara proportionellt under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt. Regeringen föreslår vidare att det i indelningslagen anges att om ersättarna inte väljs proportionellt, ska det vid valet bestämmas i vilken ordning som ersättarna ska tjänstgöra. Om ersättarna väljs proportionellt framgår tjänstgöringsordningen av 25 § lagen om proportionellt valsätt. Ersättarnas tjänstgöringsordning kommer således att regleras i indelningslagen och lagen om proportionellt valsätt.

Regeringen anser mot denna bakgrund att hänvisningen till 5 kap. 16 § KL inte bör föras över till indelningslagen.

Avgörande av ärenden utan beredning

I 19 § LKI finns bestämmelser om beredning av indelningsdelegerades ärenden och en hänvisning till 5 kap. 29–32 §§ KL. Bestämmelsen i 5 kap. 30 § KL behandlar befogenheten för ett nyvalt fullmäktige att utan beredning besluta om att ändra mandattiden för en nämnd eller antalet ledamöter och ersättare i nämnden. Då de indelningsdelegerade alltid påbörjar sin tjänstgöring utan någon sedan tidigare utsedd utskottsorganisation saknar bestämmelsen relevans för deras beslutsfattande. I 5 kap. 31 § KL anges att fullmäktige får behandla revisionsberättelsen utan föregående beredning. Regeringen föreslår i enlighet med vad som i dag gäller enligt 22 § andra stycket LKI att de revisorer som indelningsdelegerade utser ska lämna sin revisionsberättelse till fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen (se avsnitt 4.3). Indelningsdelegerade kommer således inte att behandla

några revisionsberättelser. Hänvisningarna till 5 kap. 30 och 31 §§ KL är således inte relevanta för indelningsdelegerades verksamhet. Prop. 2015/16:121

Regeringen anser mot denna bakgrund att hänvisningarna till 5 kap. 30 och 31 §§ KL inte bör föras över till indelningslagen.

Effekter av att valet till fullmäktige upphävts eller rättats

Av 17 § LKI följer att bestämmelserna i 4 kap. 7 § KL om upphävande av fullmäktige efter omval ska tillämpas i fråga om arbetsutskott och kommittéer. Indelningsdelegerade väljs nästan alltid förhållandevis lång tid efter valet till fullmäktige. Med hänsyn till detta, och de överklagandebestämmelser som gäller för val, får det förutsättas att eventuella rättelser i valet till fullmäktige är avklarade när det är dags att välja indelningsdelegerade och ledamöter till utskotten.

Regeringen anser mot denna bakgrund att hänvisningen till 4 kap. 7 § KL inte bör föras över till indelningslagen.

Självförvaltningsorgan

Av 17 § LKI framgår att bestämmelserna om medbestämmandeformer i 7 kap. KL ska tillämpas i fråga om arbetsutskott och kommittéer. I 7 kap. 18–22 §§ KL finns bestämmelser om självförvaltningsorgan. Syftet med bestämmelserna är att skapa en modell för brukarinflytande (prop. 1993/94:188 s. 68–77). Bestämmelserna ger fullmäktige befogenhet att besluta att en nämnd får uppdra åt ett självförvaltningsorgan under nämnden att helt eller delvis sköta driften av en viss anläggning eller institution.

Hänvisningen i 17 § LKI till 7 kap. KL fanns redan när bestämmelserna om självförvaltningsorgan infördes. Det kan ifrågasättas om avsikten var att bestämmelserna även skulle gälla indelningsdelegerades arbetsutskott och kommittéer eftersom frågan inte behandlas i förarbetena till bestämmelserna om självförvaltningsorgan (a. prop. s. 68–77).

Eftersom indelningsdelegerade inte ska bedriva kommunal verksamhet i vanlig mening, utan enbart förbereda den nya verksamheten och organisationen, får bestämmelserna om självförvaltningsorgan anses obehövliga.

Regeringen anser mot denna bakgrund att hänvisningen till 7 kap. 18–22 §§ KL inte bör föras över till indelningslagen.

Beslut om ansvarsfrihet

Som ovan anförts föreslår regeringen att de revisorer som indelningsdelegerade väljer för granskning av utskottens verksamhet ska lämna en revisionsberättelse till fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

I 22 § andra stycket LKI anges att fullmäktige i kommunen enligt den nya indelningen, vid ett sammanträde före utgången av det år indelningsändringen träder i kraft, ska besluta om huruvida ansvarsfrihet ska beviljas eller om någon åtgärd för att bevara kommunens rätt ska vidtas.

Enligt 5 kap. 25 a § KL ska fullmäktige, vid ett sammanträde före utgången av juni månad året efter det år som revisionen avser, besluta om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras. Fullmäktige ska även pröva om

Prop. 2015/16:121 frågan om huruvida anmärkning ska riktas mot en nämnd eller en ledamot. Om ansvarsfrihet vägras, får fullmäktige enligt 5 kap. 25 b § KL besluta att skadeståndstalan ska väckas. Eftersom revisionsberättelsen ska ges in till det nyvalda fullmäktige får de ovan nämnda bestämmelserna anses tillämpliga i den aktuella situationen. Regeringen anser därför att bestämmelsen i 22 § LKI inte bör föras över till indelningslagen.

Regeringens rätt att väcka ärenden hos indelningsdelegerade

Enligt 10 § 3 LKI ska delegerade besluta i ärenden som har väckts av regeringen, en central förvaltningsmyndighet eller länsstyrelsen. En liknande bestämmelse togs bort i och med tillkomsten av nuvarande KL. I förarbetena angavs att det får anses följa av allmänna förvaltningsrättsliga principer att kommunen eller landstinget ska handlägga ärenden som en statlig myndighet initierar, och att uppgiftsfördelningen mellan de kommunala organen bestämmer hur ärendet sedan ska behandlas (jfr prop. 1990/91:117 s. 182).

Regeringen anser mot denna bakgrund att bestämmelsen i 10 § 3 LKI inte bör föras över till indelningslagen.

Bestämmelser om protokoll

I 12 § LKI finns bestämmelser om att indelningsdelegerades justerade protokoll ska lämnas till bl.a. arbetsutskottet och till kommunstyrelsen i varje kommun som har valt delegerade. Regeringen föreslår att det i indelningslagen ska införas en hänvisning till bestämmelserna om protokoll i 5 kap. 57–62 §§ KL. Av dessa bestämmelser följer att protokoll ska föras, justeras och tillkännages på ändringsberörda kommuners och landstings anslagstavla. Bestämmelsen i 12 § LKI får därmed anses obehövlig.

I 13 och 17 §§ LKI finns bestämmelser om vård och förteckning av protokoll. Indelningsdelegerade och deras utskott är enligt 6 § arkivlagen (1990:782) skyldiga att bl.a. organisera arkivet på ett sådant sätt att rätten att ta del av allmänna handlingar underlättas, upprätta en systematisk arkivförteckning och skydda arkivet mot förstörelse. Bestämmelserna i 13 § och 17 § tredje stycket LKI framstår därför som överflödiga.

Regeringen anser mot denna bakgrund att bestämmelserna i 12, 13 och 17 §§ LKI inte bör föras över till indelningslagen.

Övriga bestämmelser

Regeringen anser att bestämmelserna i 5 § andra stycket LKI om vem som leder ett sammanträde vid vilket varken ordföranden eller vice ordföranden kan närvara och bestämmelserna i 8 § första och tredje styckena LKI om indelningsdelegerads anmälan om förhinder rör frågor som lämpligen kan regleras i indelningsdelegerades arbetsordning.

Regeringen anser vidare att hänvisningen i 11 § första stycket LKI till bestämmelsen i 5 kap. 48 § KL om fullmäktiges val av ledamöter och ersättare i vissa statliga styrelser framstår som obehövlig, eftersom den endast innehåller en upplysning om att det finns föreskrifter om detta.

I 11 § första stycket LKI hänvisas bl.a. till bestämmelsen i 5 kap. 52 § KL, som anger vem som får ställa interpellationer och till vem dessa

får ställas. Regeringen föreslår att dessa frågor behandlas i en egen bestämmelse i indelningslagen, varför hänvisningen får anses överflödig.

I 17 § första stycket LKI hänvisas bl.a. till bestämmelserna i 6 kap. 30 § tredje stycket KL. Denna bestämmelse handlar om tillkännagivandet av en gemensam nämnds protokoll och är därför inte relevant för utskottets arbete.

Regeringen anser mot denna bakgrund att ovan nämnda bestämmelser inte bör föras över till indelningslagen.

6 Handläggningen av indelningsärenden

Regeringens förslag: Om två eller flera länsstyrelser berörs av en indelningsändring, ska regeringen få utse en av dessa att fullgöra de uppgifter som framgår av indelningslagen.

Regeringens bedömning: Det finns inte behov av särskilda bestämmelser som anger att indelningsdelegerade ska besluta om indelning i valkretsar och antal ledamöter i fullmäktige.

Utredningen har inte behandlat dessa frågor.

Remissinstanserna: *Skåne läns landsting* anför i sitt remissvar att frågorna om valkretsindelning, samt om antalet ledamöter och ersättare i det nya landstingsfullmäktige, bör regleras särskilt i den reviderade indelningslagen, på samma sätt som i 1996 års lag om sammanläggningsdelegerade. Landstinget föreslår att det införs bestämmelser om att indelningsdelegerade ska besluta om indelningen i valkretsar och antalet ledamöter i fullmäktige. *Länsstyrelserna i Västra Götalands, Väster-norrlands och Uppsala läns landsting* påpekar att flera länsstyrelser kan beröras vid framtida sammanläggningar av landsting och att det kan uppstå oklarheter kring vilken länsstyrelse som ska förordna en av de indelningsdelegerade att utfärda kungörelse om första sammanträde och vara ordförande vid sammanträdet till dess att en ordinarie ordförande utsetts.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt 4 kap. 5 § vallagen (2005:837) är landstinget en enda valkrets vid val till landstingsfullmäktige, om inte fullmäktige beslutar att dela in landstinget i två eller flera valkretsar. Enligt 4 kap. 8 § första stycket samma lag ska indelningen i valkretsar beslutas av landstingsfullmäktige senast den 31 oktober året före det valår då den nya indelningen ska gälla för första gången. För att gälla ska beslutet fastställas av länsstyrelsen. Beslut om indelningsändringar ska enligt indelningslagen meddelas senast ett år före ikraftträdandet, eller, om synnerliga skäl föreligger, senast åtta månader före ikraftträdandet. Vid en ändrad kommun- eller landstingsindelning kan det därför tänkas att valkretsarna kan behöva ändras på grund av den nya indelningen även efter den 31 oktober året före valåret. Enligt 4 kap. 8 § andra stycket vallagen får dock regeringen, eller den myndighet som beslutar om ändring i landets indelning i landsting eller kommuner, om det behövs, bestämma att beslut om indelning i valkretsar

Prop. 2015/16:121 får meddelas senare än den ovan angivna tidpunkten. Följaktligen kan regeringen, om beslutet om indelningsändring inte kan meddelas före den 31 oktober året före valåret, besluta om anstånd i fråga om valkretsindelningar. Indelningsdelegerade har befogenhet att besluta om frågor vars verkningar sträcker sig till tiden efter indelningsändringens ikraftträdande, t.ex. om en ändrad valkretsindelning. Mot denna bakgrund bedömer regeringen, till skillnad från *Skåne läns landsting*, att det saknas skäl att införa särskilda bestämmelser om att indelningsdelegerade ska fatta beslut om indelning i valkretsar.

Beslut om förändringar av antalet ledamöter i fullmäktige ska enligt 5 kap. 3 § KL fattas före utgången av februari månad valåret. Som ovan anförts har indelningsdelegerade befogenhet att besluta om frågor vars verkningar sträcker sig till tiden efter indelningsändringens ikraftträdande. Mot denna bakgrund anser regeringen att det saknas behov av särskilda bestämmelser om att indelningsdelegerade ska fatta beslut om förändringar av antalet ledamöter i fullmäktige.

Enligt 2 § andra stycket och 4 § LKI ska länsstyrelsen, efter fullmäktiges underrättelse om vilka indelningsdelegerade och ersättare som har valts, snarast förordna en av de indelningsdelegerade att utfärda kungörelse om första sammanträdet och föra ordet där, till dess att en ordförande har valts. Vid framtida indelningsförändringar är det inte osannolikt att två eller flera länsstyrelser kan komma att omfattas av denna regel. Som länsstyrelserna i *Västra Götalands*, *Västernorrlands* och *Uppsala läns landsting* har framhållit är det oklart vilken länsstyrelse som i en sådan situation ska utfärda nämnda förordnande. Det föreslås därför att regeringen ges möjlighet att utse en av de länsstyrelser som berörs av ändringen att utfärda ett sådant förordnande.

7 Ekonomisk utjämning vid förändringar i landstingsindelningen

7.1 Rättsliga förutsättningar för kommunal utjämning

7.1.1 Den kommunala kompetensen

Föreskrifter om grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer samt kommunernas befogenheter och åligganden ska enligt 8 kap. 2 § första stycket 3 RF meddelas i lag. Enligt den allmänna kompetensregeln i 2 kap. 1 § KL får kommuner och landsting själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte ska handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan (lokaliseringsprincipen). Den allmänna kompetensregeln hindrar att landsting och kommuner lämnar bidrag till varandra. För detta krävs särskilt lagstöd.

Av 2 kap. 4 § KL framgår att det på vissa områden finns särskilda bestämmelser som utvidgar kommunernas kompetens genom att göra

7.1.2 Den kommunala beskattningsrätten

I 14 kap. 4 § RF anges att kommunerna får ta ut skatt för skötseln av sina angelägenheter. Denna rätt omfattar enbart skatt för sådana uppgifter som de genom lag getts kompetens respektive ålagts att sköta (bet. 1994/95:FiU19 s. 111 och 112 och yttr. 1994/95:KU6y s. 10).

Av 14 kap. 5 § RF följer att kommunerna i lag får åläggas att bidra till kostnaden för andra kommuners angelägenheter, om det krävs för att uppnå likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Bestämmelsen syftar till att möjliggöra utjämningsystem på såväl lokal som regional nivå (prop. 2009/10:80 s. 214).

7.1.3 Lagen om rätt för landstinget och kommunerna i Skåne län och Västra Götalands län att lämna bidrag till annan kommun

I samband med att landstingen i Skåne och Västra Götalands län bildades beslutade riksdagen lagen (1998:587) om rätt för landstinget och kommunerna i Skåne län och Västra Götalands län att lämna bidrag till annan kommun, förkortad bidragslagen (prop. 1997/98:153, bet. 1997/98:FiU28, rskr. 1997/98:311). Syftet med bidragslagen var att berörda landsting och kommuner skulle kunna lämna bidrag till varandra för att motverka att en ny fördelning av arbetsuppgifter mellan landstingen och kommunerna i förening med en gemensam landstingsskattesats ledde till väsentliga skattehöjningar eller minskningar av verksamheten (prop. 1997/98:153 s. 17–20). Utgångspunkten var att de nya landstingen skulle kunna bildas utan att någon av de inblandade kommunerna tvingades höja skatten eller minska verksamheten väsentligt. Detta kunde genomföras genom en konstruktion som bl.a. innebar att landstingen fick lämna bidrag till kommuner om det behövdes för att motverka att bildandet av de nya landstingen föranledde höjd kommunal-skatt.

Regeringens förslag: Om ett landsting läggs samman med ett annat eller flera andra landsting, ska det nya landstinget få lämna bidrag till kommunerna i landstinget. Bidrag ska få lämnas endast om det behövs för att motverka att bildandet av det nya landstinget leder till höjd kommunalskatt.

Kommunerna i det nya landstinget ska även få lämna bidrag till varandra, om det behövs för att jämna ut ekonomiska effekter som uppkommit på grund av att uppgifter förts över från landstinget till kommunerna eller omvänt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inte något att invända mot förslagen. *Skellefteå kommun* och *Västernorrlands läns landsting* framhåller att förslagen bör kunna underlätta utvecklingen mot en mer ändamålsenlig geografisk indelning. *Västra Götalands läns landsting* anser dock att det är inkonsekvent att landsting ges möjlighet att lämna bidrag till kommunerna vid en sammanslagning av landsting, men att motsvarande möjlighet inte ges till kommunerna att lämna bidrag till landstinget.

Skälen för regeringens förslag

Behov av att kunna lämna bidrag vid landstingsammanslagningar

När flera landsting läggs samman är det nödvändigt att bestämma vilka uppgifter som det nya landstinget respektive kommunerna ska ansvara för. Detta innebär att det kan bli aktuellt att överföra uppgifter från kommunerna till landstinget eller tvärtom. Med de nya uppgifterna följer kostnader, som medför behov av överföring av resurser. En sådan överföring kan bl.a. ske genom skatteväxling.

Om en uppgift ska flyttas från ett landsting till kommuner innebär en skatteväxling att landstinget sänker skatten i en sådan omfattning som motsvarar kostnaden för den uppgift som ska lämnas över. Detta ger kommunerna som övertar uppgiften utrymme att höja skatten med motsvarande belopp. En sådan skatteväxling måste dock ske med en för länet enhetlig skattesats. Eftersom kostnaderna för att utföra den överförda uppgiften kan förväntas variera mellan kommunerna innebär skatteväxlingen att vissa kommuner ges möjlighet att höja sin skatt mer än vad som motiveras av den nya uppgiften, medan andra kommuner måste höja sin skatt med mer än vad som motsvarar sänkningen av landstingsskatten. I sådana fall är det rimligt att kommunerna kan jämna ut kostnadsskillnaderna mellan sig. Detta kan ske genom att kommunerna ges möjlighet att lämna bidrag till varandra.

En uppgift kan givetvis även flyttas från kommunerna till landstinget. Detta leder till minskade kostnader till kommunerna, som får utrymme att sänka skatten i motsvarande mån. Det är högst sannolikt att utrymmet för skattesänkningar kommer att variera på grund av att kostnaderna för uppgiften varierat mellan kommunerna. Den höjning av landstingsskatten som krävs för att finansiera övertagandet av uppgiften kommer dock att

fördelas jämnt mellan kommunerna. Det kommer därför att finnas kommuner där överföringen av uppgiften kan möjliggöra en större sänkning av kommunalskatten än vad som motsvaras av höjningen av landstingsskatten. Kommuner med höga kostnader för den aktuella uppgiften kommer alltså att tjäna på överlämnandet. Även när uppgifter överlämnas från kommuner till landsting kan det därför uppkomma behov av att ge kommunerna möjlighet att lämna bidrag till varandra för att jämna ut effekterna av överlämnandet.

Även om inga uppgifter överförs kan möjligheten att lämna bidrag vara en förutsättning för en sammanläggning av flera landsting. Vid en sådan sammanläggning ska de olika landstingens skattesatser vägas samman till en enhetlig skattesats. Om den enhetliga skattesatsen ligger över skattesatsen för något av de landsting som läggs samman kommer invånarna i det landstinget att få höjd skatt. För att invånarna inte ska få höjd skatt måste kommunerna i landstinget sänka sina skattesatser med lika mycket som landstingsskatten ökar, vilket i praktiken innebär att kommunerna måste dra ned på sin verksamhet. Det kan undvikas om landstinget ges möjlighet att genom bidrag omfördela skattemedel till kommunerna, för att dessa ska kunna behålla skatteuttaget och den befintliga verksamheten på en oförändrad nivå. Det finns således behov för landsting att kunna lämna bidrag till kommuner vid landstingssammanläggningar.

I enlighet med vad som anförts i avsnitt 7.1.1 finns i dag inte någon generell bestämmelse som gör det möjligt för landsting och kommuner att i samband med bildandet av nya landsting lämna bidrag till varandra. Av 20 § LKI följer dock att en kommun som har valt indelningsdelegerade ska tillhandahålla medel för de delegerades verksamhet. Detta föreslås även gälla landsting enligt de nya gemensamma bestämmelserna om indelningsdelegerade (se avsnitt 4.3). Landsting som ska läggas samman kommer alltså under förberedelsestadiet kunna lämna bidrag till det nya landstinget. Regeringen ser emellertid inget behov av att det för landstingen ska finnas möjlighet att i samband med landstingssammanläggningar lämna bidrag till några andra landsting än det nya landstinget eller till det senare landstinget efter det att indelningsdelegerade har avslutat sin verksamhet.

Som redogjorts för ovan kan det vid överföringar av uppgifter från kommuner till ett nybildat landsting uppkomma behov av utjämning. Behovet är emellertid enbart mellankommunalt, dvs. det handlar enbart om att genom bidrag mellan kommunerna jämna ut skillnaderna mellan de som tjänar respektive förlorar på att uppgifter lämnas över till landstinget. Regeringen ser dock för närvarande inte att det finns något behov av att lämna bidrag från kommuner till ett nybildat landsting, eftersom det huvudsakliga syftet med bidrag av det nu aktuella slaget, att motverka att bildandet av det nya landstinget leder till höjd kommunalskatt, inte kan uppnås med sådana bidrag. Regeringen delar således inte *Västra Götalands läns landstings* bedömning att även kommunerna bör kunna få lämna bidrag till det nya landstinget.

Möjlighet att lämna bidrag för ekonomisk utjämning

De behov av att kunna motverka skattehöjningar och jämna ut kostnader på grund av verksamhetsöverföringar vid en sammanläggning av lands-

Prop. 2015/16:121 ting som anfördes till stöd för införandet av bidragslagen gör sig alltjämt gällande (prop. 1997/98:153 s. 17 ff.). Dessa behov motsvarar även RF:s krav om att en kommun eller ett landsting enbart får åläggas att bidra till kostnaden för andra kommuners eller landstings angelägenheter om det krävs för att uppnå likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Bestämmelser om landstingens och kommunernas möjligheter att lämna bidrag som motsvarar de som finns i bidragslagen bör därför tas in i indelningslagen.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att om ett landsting läggs samman med ett annat eller flera andra landsting, ska det nya landstinget få lämna bidrag till kommunerna i landstinget. Bidrag ska få lämnas endast om det behövs för att motverka att bildandet av det nya landstinget leder till höjd kommunalskatt. Kommunerna i det nya landstinget föreslås vidare få lämna bidrag till varandra, om det behövs för att jämna ut ekonomiska effekter som uppkommit på grund av att uppgifter förts över från landstinget till kommunerna eller från kommunerna till landstinget.

7.3 Villkor för bidrag

Regeringens förslag: Bidrag ska enbart få lämnas under en övergångsperiod på högst fem år från det att en indelningsändring trätt i kraft.

Övriga villkor för bidraget ska regleras i en överenskommelse mellan de berörda parterna.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock inte föreslagit att övergångsperiodens längd ska regleras i lag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna som har yttrat sig tillstyrker förslagen. *Borlänge kommun* anför att övergångsperiodens längd inte bör regleras i lagstiftningen, då denna måste få bestämmas av berörda parter och regleras i en enskild överenskommelse mellan landstinget och kommunerna. Eftersom förutsättningarna vid en sammanläggning av landsting kan vara mycket olika kan enligt kommunen en lagstadgad övergångsperiod utgöra hinder för en sammanläggning. *Kalmar läns landsting* anför att bidragsmöjligheten bör vara frivillig och att villkoren för bidraglämnande ska regleras särskilt i en överenskommelse mellan landstinget och kommunerna. *Västernorrlands läns landsting* framhåller att det inte får bli fråga om permanenta bidragsöverföringar samt att kommuner och landsting snabbt bör se till att anpassa sina verksamheter till de nya förhållandena. Förhållandet att parterna ska komma överens om bidragsperiodens längd kan enligt landstinget bl.a. innebära utdragna förhandlingsprocesser. För att undvika sådana situationer kan det enligt landstinget vara bra att fastställa en tidsgräns i lag, exempelvis maximalt fem år. Med utredningens förslag är det vidare enligt landstinget möjligt att lämna bidrag innan sammanläggningen eller indelningsändringen träder i kraft. Vilka som ska vara betalande parter och var skattekraften finns i dessa fall är oklart. Enligt landstinget krävs ett tydliggörande i denna del. *SKL* framhåller att

övergångsperiodens längd och övriga villkor bör regleras i en överenskommelse mellan landstinget och kommunerna. En sådan form av överenskommelse möjliggör enligt organisationen en flexibel tillämpning, utan att övergångsperioden behöver riskera att bli orimligt lång.

Skälen för regeringens förslag: Av förarbetena till bidragslagen framgår att syftet med lagen var att genom att möjliggöra lämnandet av bidrag motverka skatteköjningar under en övergångsperiod. Eftersom det var svårt att avgöra hur lång perioden borde vara infördes inte någon bestämd tidsgräns. Avsikten var emellertid inte att införa ett system enligt vilket kommunerna på längre sikt skulle vara beroende av bidrag från landstinget (prop. 1997/98:153 s. 18 och 19).

Kommunerna i ett nybildat landsting måste anpassa sina kostnader till de nya förhållandena som kommer att råda efter ombildningen. Regeringen delar därför remissinstansernas uppfattning om att bidrag enbart ska få lämnas under en övergångsperiod. Utredningen föreslog inte någon bestämd tidsperiod under vilken bidrag skulle få lämnas, utan ansåg att det var tillräckligt att det i lag angavs att detta endast skulle ske under en övergångsperiod. Utredningen anförde att en övergångsperiod normalt kunde omfatta fem år, men att något längre perioder skulle kunna godtas i speciella fall. År 2011 infördes i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik en möjlighet för kommuner att lämna bidrag till varandra, om landstinget och kommunerna i samma län har kommit överens om att landstinget ensamt ska bära ansvaret för den regionala kollektivtrafiken och det behövs för kostnadsutjämnningen mellan kommunerna. Enligt lagen får sådana bidrag som längst lämnas intill utgången av det femte året från det att ansvaret överfördes.

Regeringen anser, i likhet med *Västernorrlands läns landsting*, och till skillnad från *Borlänge kommun* och *SKL*, att längden på övergångsperioden inte kan överlämnas till de ingående parterna utan bör framgå av lag. I sammanhanget bör beaktas att det finns ett nationellt system för kommunalekonomisk utjämnning, vars syfte är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner respektive landsting. Att utan någon tidsbegränsning möjliggöra olika länsvisa utjämnningssystem skulle riskera att urholka det nationella utjämnningssystemet. En rimlig tidsperiod under vilken eventuella bidrag bör kunna lämnas är enligt regeringens mening fem år från det att en indelningsändring trätt i kraft. Det bör dock stå parterna fritt att bestämma att bidrag ska lämnas under kortare tid.

Den föreslagna regleringen är endast avsedd att utgöra en möjlighet för landstingen och kommunerna att undvika skatteköjningar och utjämna kostnader på grund av verksamhetsöverföringar. Det är dock viktigt att syftet med bidragsgivningen upprätthålls och inte övergår till ett renodlat utjämnningssystem. Berörda kommuner och landsting ska inom lagens ramar bestämma vilka som ska lämna respektive få bidrag samt bidragens storlek. Dessa frågor och övriga villkor för bidragsgivningen bör regleras i en överenskommelse mellan de berörda parterna. En bestämmelse om detta bör också införas i indelningslagen.

I likhet med utredningen har regeringen svårt att se att det finns något större behov av att kunna lämna bidrag redan under förberedelsestadiet av en indelningsändring, men anser dock inte att regleringen bör uppställa något hinder mot sådana bidrag. Även i dessa fall blir det upp till

Prop. 2015/16:121 berörda kommuner och landsting att bestämma bl.a. vilka som ska lämna respektive få bidrag.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att bidrag enbart ska få lämnas under en övergångsperiod på högst fem år från det att en indelningsändring trätt i kraft och att övriga villkor för bidraget ska regleras i en överenskommelse mellan de berörda parterna.

8 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2016.

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av några övergångsbestämmelser.

Utredningens förslag och bedömning: Utredningens förslag innebar att de nya bestämmelserna skulle träda i kraft den 1 januari 2012, då lagen om kommunala indelningsdelegerade skulle upphöra att gälla. Utredningen uttalade sig inte särskilt om behovet av övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i de aktuella frågorna.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Som anförts i avsnitt 4.3 ska Indelningskommittén, om kommittén bedömer att det är möjligt att genomföra en eller flera indelningsändringar som kan träda i kraft den 1 januari 2019, senast den 30 juni 2016 lämna ett delbetänkande. Med hänsyn till detta, och de berörda landstingens behov av att före eventuella indelningsändringar få besked om vilken reglering som ska gälla, är det lämpligt att ändringarna i indelningslagen träder i kraft i god tid före 2019. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att ändringarna träder i kraft den 1 juli 2016 och att LKI samtidigt upphör att gälla.

Av 1 kap. 12 § indelningslagen följer att om indelningsändringen är så omfattande att indelningsdelegerade måste utses, ska den nya indelningen träda i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum, det vill säga valår. Detta betyder att de föreslagna nya bestämmelserna om indelningsdelegerade kan tillämpas första gången på indelningsändringar som träder i kraft den 1 januari 2019. Av samma bestämmelse följer att beslutet om indelningsändring ska meddelas senast ett år innan indelningen träder i kraft, dvs. senast den 1 januari 2018. Om synnerliga skäl föreligger får beslutet meddelas vid en senare tidpunkt, dock inte senare än åtta månader före ikraftträdandet. Då regeringen bedömer att några indelningsändringar med ikraftträdande den 1 januari 2019 inte kommer att behöva beslutas före den 1 juli 2016 bedömer regeringen att det saknas behov av övergångsbestämmelser för de aktuella lagändringarna.

Regeringens bedömning: Förslagen saknar ekonomiska konsekvenser för kommuner och landsting och aktualiserar därför inte den kommunala finansieringsprincipen.
Förslagen bedöms inte inskränka den kommunala självstyrelsen.

Utredningens bedömningar överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i dessa frågor.

Skälen för regeringens bedömningar: De aktuella förslagen innebär inte något ökat ansvar eller några ökade kostnader för kommuner eller landsting. De föreslagna bestämmelserna om ekonomisk utjämning utgör enbart en möjlighet för kommuner och landsting att lämna bidrag till varandra. Den kommunala finansieringsprincipen aktualiseras därför inte.

Förslagen bedöms inte inskränka den kommunala självstyrelsen.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting

1 kap.

17 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Eftersom LKI upphävs och ersätts av bestämmelserna i 3 kap. tas hänvisningen till nämnda lag i denna paragraf bort.

18 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.1.

I bestämmelsen ersätts begreppet ”kommitté” med ”utskott”. Begreppet utskott används i bestämmelser som gäller för såväl indelningsdelegerades arbetsutskott som övriga berednings- och verkställighetsorgan.

2 kap.

Nuvarande 2 kap. indelningslagen upphävs och ett nytt 2 kap införs. Flera bestämmelser förs över i väsentligt oförändrad form. I några bestämmelser föreslås dock också ändringar.

1 §

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar regleringen i nuvarande 2 kap. 1 § indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 119 f.). Ändringarna görs

Prop. 2015/16:121 av författningstekniska och redaktionella skäl och innebär inte någon ändring i sak.

2 §

Bestämmelsen i paragrafen motsvarar regleringen i nuvarande 2 kap. 2 § indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 120). Ändringarna görs av författningstekniska och redaktionella skäl och innebär inte någon ändring i sak.

3 §

Bestämmelsen i paragrafen motsvarar regleringen i nuvarande 2 kap. 3 § indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 121). Ändringarna görs av författningstekniska och redaktionella skäl och innebär inte någon ändring i sak.

4 §

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar regleringen i nuvarande 2 kap. 10 § indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 121). Ändringarna görs av författningstekniska och redaktionella skäl och innebär inte någon ändring i sak.

5 §

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar regleringen i nuvarande 2 kap. 11 § indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 121). Ändringarna görs av författningstekniska och redaktionella skäl och innebär inte någon ändring i sak.

6 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelserna i *första stycket* behandlar frågan när en ändrad landstingsindelning ska träda i kraft och motsvarar delvis regleringen i nuvarande 2 kap. 5 § första stycket indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 121). Bestämmelsen i *andra meningen* är ny och motsvarar i sak vad som enligt 1 kap. 12 § första stycket andra meningen indelningslagen gäller vid indelningsändringar som avser kommuner. Enligt bestämmelsen ska en indelningsändring som är av sådan omfattning att ett landsting enligt den nya indelningen inte bör företrädas av det gamla fullmäktige träda i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum.

Bestämmelserna i *andra stycket* motsvarar regleringen i nuvarande 2 kap. 5 § andra stycket indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 121).

7 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Första stycket punkten 1 motsvarar regleringen i nuvarande 2 kap. 4 § indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 61–66 och 104–107).

Första stycket punkten 2 ersätter regleringen i nuvarande 2 kap. 6 § indelningslagen och hänvisar till de bestämmelser om rättskapacitet som enligt 1 kap. 13 § indelningslagen gäller för kommuner (jfr prop. 1978/79:157 s. 109 f.).

Första stycket punkten 3 ersätter regleringen i nuvarande 2 kap. 7 och 8 §§ indelningslagen och hänvisar till regleringen i 1 kap. 14–16 §§ om fördelning av beslutanderätt vid ändringar i kommunindelningen (jfr prop. 1978/79:157 s. 76–81 och 110 f.). Hänvisningen till 1 kap. 16 § första stycket blir tillämplig vid sammanläggningar av landsting och innebär att det nyvalda fullmäktige under de drygt två månader som är kvar innan indelningsändringen träder i kraft även ska företräda de landsting som lagts samman (enligt 5 kap. 5 § KL väljs ledamöterna i fullmäktige för fyra år räknat fr.o.m. den 15 oktober valåret). Av hänvisningen till 1 kap. 16 § andra stycket följer att regeringen i samband med delning av ett landsting, och vid överföring av en del av ett landsting till ett annat landsting, får förordna att landstinget enligt den äldre indelningen ska företrädas av det gamla fullmäktige fram till dess att indelningsändringen träder i kraft och att ledamöterna i det gamla fullmäktiges tjänstgöring först då ska upphöra.

Bestämmelsen i *första stycket punkten 4* är ny. Av hänvisningen till regleringen i 1 kap. 17 § följer att regeringen, vid bildandet av nya landsting eller andra ändringar i landstingsindelningen som är så omfattande att landstinget enligt den nya indelningen inte bör företrädas av sittande fullmäktige, ska besluta att det nya landstinget ska företrädas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess de nyvalda fullmäktige börjar sin tjänstgöring (jfr prop. 1978/79:157 s. 76–83 och 111 f.). Bestämmelsen om förordnande av indelningsdelegerade för landsting är inte bara tillämplig vid sammanläggningar av landsting, utan även vid andra nybildningar eller omfattande ombildningar av landsting, t.ex. delningar.

Bestämmelsen i *första stycket punkten 5* är ny och hänvisar till regleringen i 1 kap. 18 § indelningslagen om beredning och verkställighet och möjliggör för det nyvalda fullmäktige att, fram till dess att indelningsändringen träder i kraft, använda indelningsdelegerades utskott samt nämnder och beredningar i den eller de landsting som närmast berörs av indelningsändringen för att bereda och verkställa ärenden som avser landstinget enligt den nya indelningen (jfr prop. 1978/79:157 s. 81 f. och 112 f.).

Första stycket punkten 6 ersätter genom hänvisningen till 1 kap. 19 § indelningslagen överklagandebestämmelserna i 2 kap. 9 § indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 83 f. och 113).

Första stycket punkten 7 motsvarar 2 kap. 12 § indelningslagen (jfr prop. 1978/79:157 s. 115 f. och 118).

Bestämmelsen i *andra stycket* är avsedd att underlätta tillämpningen av de bestämmelser i 1 kap. till vilka hänvisning görs i första stycket.

8 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.3 och 7.4.

Bestämmelserna i paragrafen är nya.

Bestämmelserna i *första stycket* innebär att om ett landsting läggs samman med ett annat eller flera andra landsting ska det nya landstinget få lämna bidrag till kommunerna i landstinget. Bidrag får endast lämnas om det behövs för att motverka att bildandet av det nya landstinget leder till höjd kommunalskatt. Kommunerna i det nya landstinget ska vidare få lämna bidrag till varandra, om det behövs för att jämna ut effekter som

Prop. 2015/16:121 uppkommit på grund av att uppgifter förts över från landstinget till kommunerna eller omvänt. Bestämmelserna innebär en möjlighet, men inte någon skyldighet, att lämna bidrag.

Enligt *andra stycket* får bidrag endast lämnas under en viss bestämd period, nämligen längst till utgången av det femte året från det att indelningsändringen har trätt i kraft. Om en indelningsändring träder i kraft 2019 får alltså bidrag lämnas fram t.o.m. utgången av 2024.

Enligt *tredje stycket* ska de närmare villkoren för bidragsgivningen, t.ex. om vilka som ska lämna respektive få bidrag och om bidragens storlek, regleras i en överenskommelse mellan de berörda parterna. Överenskommelsen ingås alltså antingen mellan det nya landstinget och den eller de kommuner som ska få bidrag eller mellan de kommuner inom landstinget som lämnar respektive får bidrag.

3 kap.

Bestämmelserna i detta kapitel ersätter LKI, som upphävs. Vissa ändringar föreslås i förhållande till vad som i dag gäller enligt LKI. Det saknas exempelvis för närvarande bestämmelser som ger regeringen möjlighet att besluta om att ett nytt eller ombildat landsting ska företrädas av indelningsdelegerade. Samtliga bestämmelser i kapitlet föreslås nu omfatta även de fall då regeringen fattat ett sådant beslut.

1 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Paragrafen innehåller en ny upplysningsbestämmelse. Av bestämmelsen framgår att regleringen i kapitlet ska tillämpas om regeringen enligt 1 kap. 17 § eller 2 kap. 7 § första stycket 4 har beslutat att en kommun eller ett landsting ska företrädas av indelningsdelegerade.

2 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter regleringen i 1 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 126 f.).

3 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter regleringen i 1 § andra och tredje styckena LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 126 f.).

4 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter regleringen i 2 § första stycket första meningen LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 127 f.).

5 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och 4.4.

Bestämmelsen i *första stycket* ersätter regleringen i 2 § första stycket andra meningen LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 127 f.).

Bestämmelserna i *andra stycket* ersätter regleringen i 2 § första stycket tredje och fjärde meningarna LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 127 f.).

6 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och 5.4.

Bestämmelserna i paragrafen, som reglerar situationen då en indelningsdelegerad avgår, ersätter delvis regleringen i 2 § tredje stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 127 f.), som i sin tur hänvisar till 6 kap. 14 § KL. Det som sägs i denna paragraf motsvarar första och andra styckena i nämnda bestämmelse i KL.

7 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och 6.

Bestämmelsen i *första stycket* ersätter regleringen i 2 § andra stycket och 4 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s.127–129). De föreslagna bestämmelserna i 3 kap. 18 § första stycket 2 indelningslagen om hur sammanträden ska kungöras ska också tillämpas på det första sammanträdet.

Bestämmelsen i *andra stycket* är ny. Enligt bestämmelsen får regeringen, om två eller flera länsstyrelser berörs av en indelningsändring, utse en av dessa att fatta beslut enligt första stycket. Regleringen syftar till att lösa de konkurrenssituationer som kan uppstå vid större indelningsändringar.

8 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3, 5.1 och 5.2.6.

Bestämmelserna i *första stycket* och hänvisningen i *andra stycket punkten 1* till 4 kap. 9 § KL ersätter den nuvarande regleringen om uppdragets upphörande i 3 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 128 f.). Hänvisningen i andra stycket punkten 1 till 4 kap. 10 § 2 KL är ny och ger fullmäktige befogenhet att återkalla uppdraget för en indelningsdelegerad som genom en dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller däröver.

Bestämmelsen i *andra stycket punkten 2* ersätter delvis regleringen i 11 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s.132). Bestämmelsen hänvisar, till skillnad från regleringen i 11 § LKI, enbart till 4 kap. 11 § första stycket KL eftersom andra stycket i den sistnämnda paragrafen endast föreskriver att rätten till ledighet även ska gälla vissa personkategorier utöver förtroendevalda, t.ex. styrelseledamöter i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ KL, dvs. kommunala bolag, stiftelser och föreningar, och således inte är relevant för de indelningsdelegerade.

Bestämmelserna i *andra stycket punkterna 3 och 4* är delvis nya. Hänvisningen till 4 kap. 19 § KL i punkten 3 ersätter 9 § första stycket LKI, där det anges att varje delegerad har en röst (jfr prop. 1978/79:157 s. 131). Hänvisningarna till 4 kap. 20 och 22 §§ KL är nya och ger de indelningsdelegerade möjlighet att avstå från att rösta och reservera sig mot beslut.

Bestämmelsen i *tredje stycket* är avsedd att underlätta tillämpningen av de bestämmelser i KL till vilka hänvisning görs i andra stycket.

9 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter regleringen i 21 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 137).

10 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Paragrafen innehåller en ny upplysningsbestämmelse. Av bestämmelsen framgår att indelningsdelegerade är den beslutande församlingen för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

11 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och avsnitt 5.2.1.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter regleringen i 14 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 133) och behandlar indelningsdelegerades berednings- och verkställighetsorganisation. I LKI används begreppet kommitté som benämning på de organ för beredning och verkställighet som de delegerade vid behov får tillsätta. Begreppet ersätts nu av termen utskott. Någon ändring i sak är inte avsedd (se även kommentaren till 1 kap. 18 §).

12 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Paragrafen innehåller bestämmelser om partssammansatta organ, som delvis ersätter regleringen i 17 § första stycket LKI (jfr prop. 1984/85:200 s. 34).

13 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter regleringen i 6 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 129 f.).

14 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och 5.3.2.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter delvis regleringen i 10 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 132). Bestämmelsen i *punkten 3* är ny. Enligt bestämmelsen får revisorerna väcka ärenden hos indelningsdelegerade om ärendet avser granskning eller förvaltning som har samband med revisionsuppdraget. Initiativrätten kan t.ex. omfatta förhållanden som riskerar anmärkningar vid revisionen eller förslag i revisionsberättelsen. Detta motsvarar rätten att väcka ärenden hos fullmäktige som revisorer har enligt 5 kap. 23 § första stycket 3 KL (jfr prop. 1998/99:66 s. 52–56). Ärendena bör beredas på samma sätt som andra ärenden som har väckts hos indelningsdelegerade.

15 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.1.

Bestämmelserna i paragrafen är nya. Liknande bestämmelser finns i 3 kap. 10 § KL.

Av *första stycket* framgår att indelningsdelegerade som huvudregel får delegera sin beslutanderätt till ett utskott.

Av *andra stycket* följer att indelningsdelegerade inte får delegera sin beslutanderätt i ärenden av särskild beskaffenhet eller som annars är av större vikt. Delegation är inte heller tillåten i ärenden som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige.

16 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.1.

Bestämmelserna i paragrafen är nya.

Av *första stycket* framgår att utskotten, efter beslut av indelningsdelegerade, i sin tur får delegera vidare beslutanderätt till en ledamot eller ersättare eller anställd hos ändringsberörda kommuner och landsting. Paragrafen har i allt väsentligt utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag (se avsnitt 5.2.1). Lagrådet har föreslagit att formuleringen ändringsberörda kommuner eller landsting ska användas. Vid utformningen av lagtexten har dock i stället formuleringen ändringsberörda kommuner och landsting valts, som i 3 kap. 2 § indelningslagen definieras som ”varje kommun eller landsting vars område helt eller delvis ska ingå i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen”.

I *andra stycket* anges genom en hänvisning till 6 kap. 34 § KL vilka slags ärenden utskotten är förhindrade att delegera vidare, t.ex. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet.

17 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter delvis regleringen i 11 § första stycket och andra stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 132). Liknande bestämmelser finns i 5 kap. 52–53 §§ KL.

Av *första stycket* framgår vilka som får ställa interpellationer och frågor samt till vilka dessa får ställas.

I *andra stycket* anges att indelningsdelegerade får besluta att ordföranden i en nämnd i ändringsberörda kommuner eller landsting får överlåta besvarandet av en interpellation eller fråga till styrelseledamöter i en sådan juridisk person som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ KL, liksom till ordföranden i styrelsen eller annan nämnd i ett kommunalförbund som ändringsberörda kommuner och landsting är medlemmar i.

18 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och 5.2.3.

I paragrafen anges vilka bestämmelser i KL som ska gälla i fråga om indelningsdelegerades arbetsformer.

Första stycket punkten 1 ersätter 5 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 129) och hänvisar till bestämmelserna om ordförande och vice ordförande i 5 kap. 6 § KL. Som anförts i förarbetena till 5 § LKI är det, med hänsyn till de indelningsdelegerades korta tjänstgöringstid, angeläget att ordförandevalet inte skjuts upp.

Första stycket punkten 2 ersätter 4 § andra stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 129) och delvis 7 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 130) och hänvisar till bestämmelserna om hur sammanträden kungörs i 5 kap. 8–11 §§ KL.

Första stycket punkten 3 ersätter delvis 8 § andra stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 130 f.) och hänvisar till bestämmelserna om ersättare i 4 kap. 18 § första stycket och 5 kap. 12–15 §§ KL. Hänvisningen till 4 kap. 18 § första stycket KL är ny och innebär att ersättarna när de tjänstgör har samma rättigheter som de indelningsdelegerade. Av regleringen i 20 § 4 framgår att arbetsordningen alltid ska innehålla bestämmelser om inkallande av ersättare och deras tjänstgöring.

Prop. 2015/16:121 *Första stycket punkten 4* ersätter delvis 11 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s.132) och hänvisar till bestämmelserna om beslutförhet i 5 kap. 18 och 19 §§ KL.

Första stycket punkten 5 ersätter delvis 11 § första stycket LKI (jfr prop.1978/79:157 s. 132) och hänvisar till bestämmelserna om jäv i 5 kap. 20 och 20 a §§ KL. Hänvisningen till bestämmelserna om s.k. redovisningsjäv i 5 kap. 20 a § är ny och tydliggör att dessa bestämmelser gäller för indelningsdelegerade. Eftersom indelningsdelegerade inte handlägger frågor om ansvarsfrihet får hänvisningen enbart betydelse när indelningsdelegerade ska välja revisorer.

Första stycket punkten 6 ersätter delvis 9 § andra och tredje styckena LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 131 f.) och hänvisar till bestämmelserna om rätt och skyldighet för utomstående att medverka i 5 kap. 21 § och 5 kap. 22 § första stycket KL. Hänvisningarna är nya. Genom hänvisningen till 5 kap. 21 § ges indelningsdelegerade befogenhet att bestämma vilka som får delta i deras överläggningar men inte i deras beslut. Hänvisningen till 5 kap. 22 § medför att indelningsdelegerade får begära in upplysningar från en vidare personkrets än vad som är möjligt i dag, och att den som mottar en sådan begäran är skyldig att lämna upplysningar om det inte finns något hinder mot det på grund av sekretess.

Första stycket punkten 7 ersätter delvis 19 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 136) och hänvisar till bestämmelserna om hur ärenden bereds i 5 kap. 26, 28, 29 och 32 §§ KL.

Första stycket punkten 8 ersätter delvis 11 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 132) och hänvisar till bestämmelserna om bordläggning och återremiss i 5 kap. 36 och 37 §§ KL.

Första stycket punkten 9 ersätter delvis 11 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 132) och hänvisar till bestämmelserna om offentlighet och ordning vid sammanträdena i 5 kap. 38 och 39 §§ KL. Genom hänvisningen blir lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting tillämplig på indelningsdelegerades offentliga sammanträden.

Första stycket punkterna 10–13 ersätter delvis 11 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 132) och hänvisar till bestämmelserna om hur ärenden avgörs i 5 kap. 40–45 §§ KL, om interpellationer och frågor i 5 kap. 49–51 §§ och 54–56 §§ och om protokollet i 5 kap. 57–62 §§. Hänvisningen i punkten 12 har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsen i *andra stycket* är avsedd att underlätta tillämpningen av de bestämmelser i KL till vilka hänvisning görs i första stycket.

I *tredje stycket* görs vissa undantag från andra stycket.

Enligt 5 kap. 22 § första stycket KL är ordföranden eller vice ordföranden i en nämnd skyldig att lämna upplysningar vid fullmäktiges sammanträden, om fullmäktige begär det och det inte finns något hinder mot det på grund av sekretess. Enligt regleringen i 3 kap. 11 § indelningslagen får indelningsdelegerade anlita nämnder och beredningar i de kommuner och landsting som har valt de delegerade. Vid tillämpningen av första stycket i den nu aktuella paragrafen ska därför det som i 5 kap. 22 § första stycket KL sägs om nämnder gälla såväl nämnder som utskott.

Av 5 kap. 26 § KL framgår att ett ärende innan det avgörs av fullmäktige ska ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde

ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning. Av regleringen i 3 kap. 11 § indelningslagen följer att indelningsdelegerade kan fullgöra beredningskravet antingen genom att låta ett utskott bereda ärendet eller anlita en nämnd eller beredning under de fullmäktige som har valt delegerade. Vid tillämpningen av det första stycket i den nu aktuella paragrafen ska därför det som i 5 kap. 26 § KL sägs om nämnder och beredningar gälla såväl nämnder och beredningar som utskott.

I 5 kap. 28 § KL anges att styrelsen alltid ska ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en annan nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Enligt regleringen i 3 kap. 11 § indelningslagen kan indelningsdelegerade bereda ett ärende genom att anlita nämnder och beredningar i de kommuner och landsting som har valt delegerade. Vid tillämpningen av det första stycket i den nu aktuella paragrafen ska därför det som i 5 kap. 28 § KL sägs om nämnder och beredningar gälla såväl nämnder och beredningar som utskott.

Enligt 5 kap. 49 § KL ska interpellationer avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. Enligt regleringen i 3 kap. 11 § indelningslagen kan indelningsdelegerade bereda ett ärende genom att anlita nämnder och beredningar i de kommuner och landsting som har valt delegerade. Vid tillämpningen av första stycket i den nu aktuella paragrafen ska därför det som i 5 kap. 49 § KL sägs om nämnder och beredningar gälla såväl nämnder och beredningar som utskott.

19 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.2.

Bestämmelsen i paragrafen är ny och innebär att indelningsdelegerade ska besluta en arbetsordning med de ytterligare bestämmelser som, utöver den reglering som finns i lagen, behövs för sammanträdena och handläggningen av ärendena. En liknande bestämmelse finns i 5 kap. 63 § KL (jfr prop. 1990/91:117 s. 193 f.).

20 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.2.

Bestämmelsen i paragrafen är ny. Förebild har varit 5 kap. 64 § första stycket KL, i vilken det anges vilka frågor som alltid ska regleras i fullmäktiges arbetsordning (jfr prop. 1990/91:117 s. 193 f.). Uppräkningen i bestämmelsen skiljer sig något från uppräkningen i KL.

Av *punkten 1* följer att indelningsdelegerades säte alltid ska regleras.

Av *punkten 2* framgår att arbetsordningen alltid ska innehålla bestämmelser om var, när och på vems initiativ sammanträde ska hållas.

Punkterna 3–9 motsvarar 5 kap. 64 § första stycket 3–9 KL.

21 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter regleringen i 15 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 133 f.).

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter delvis regleringen i 15 § andra stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 133 f.).

I *första stycket* anges vilka som är valbara som ledamot eller ersättare i indelningsdelegerades utskott.

I *andra stycket* hänvisas till bestämmelserna om valbarhet och valbarhetshinder i KL. Valbarhetshindret för revisorer flyttades den 1 januari 2011 från 4 kap. 6 § fjärde stycket 2 KL (prop. 2009/10:46) till 4 kap. 6 a § tredje stycket 1 KL, som nu också omfattas av hänvisningen. För tydlighets skull anges att det som i 4 kap. 6 § och 6 a § tredje stycket 1 KL sägs om nämnd i stället ska gälla utskott.

23 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i *första meningen* är ny och anger att val av ledamöter och ersättare i utskott ska vara proportionellt, under de förutsättningar som anges i 2 § lagen om proportionellt valsätt.

Bestämmelsen i *andra meningen* ersätter 15 § fjärde stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 133 f.).

24 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och 5.1.

Bestämmelserna i paragrafen är delvis nya och hänvisar till regleringen om uppdragets upphörande i 4 kap. 8 och 9 §§ samt 10 § 2 KL.

Hänvisningen i *första stycket* till 4 kap. 8 § KL ersätter delvis 17 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 134 f. och prop. 1991/92:17 s. 101). Hänvisningen till 4 kap. 9 § KL ersätter regleringen i 15 § tredje stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 133 f.). Hänvisningen till 4 kap. 10 § 2 KL är ny. Indelningsdelegerade ges genom den sist nämnda hänvisningen befogenhet att återkalla uppdraget för en ledamot eller ersättare som genom en dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller däröver.

Bestämmelsen i *andra stycket* är avsedd att underlätta tillämpningen av de bestämmelser i KL till vilka hänvisning görs i första stycket.

25 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och 5.4.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter hänvisningen i 17 § LKI till 6 kap. 14 § första och andra styckena KL (jfr prop. 1991/92:17 s. 101 f.) och anger vad som händer om en ledamot avgår.

26 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter delvis 17 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 134).

27 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och 5.2.7.

Bestämmelserna i paragrafen ersätter regleringen i 18 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 135 f.) och innebär att arbetsutskottet ska

upprätta förslag till budget för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. Av hänvisningarna till 8 kap. 6 och 7 §§ KL följer bl.a. att förslaget som huvudregel ska upprättas före oktober månads utgång. Prop. 2015/16:121

28 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.4.

Bestämmelsen i paragrafen är ny och innebär att indelningsdelegerade får besluta att en indelningsdelegerad, en utskottsledamot, en ersättare som inte är ledamot eller ersättare i ett visst utskott eller en revisor ska få närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten, och få sin mening antecknad i protokollet. En liknande bestämmelse finns i 4 kap. 23 § KL (se prop. 1990/91:117 s. 172).

29 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3, 5.2.5 och 5.2.6.

I paragrafen anges vilka bestämmelser i KL som ska gälla i fråga om utskotten.

Bestämmelsen i *första stycket punkten 1* är ny och hänvisar till regleringen om omröstning, beslut och reservation i 4 kap. 19–22 §§ KL.

Första stycket punkten 2 ersätter delvis regleringen i 17 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 134) och hänvisar till bestämmelserna om ersättnings tjänstgöring och rätt att närvara vid sammanträden i 6 kap. 10 och 11 §§ KL.

Första stycket punkten 3 ersätter regleringen i 16 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 134) och hänvisar till bestämmelserna om ordförande och vice ordförande i 6 kap. 15 och 16 §§ KL.

Första stycket punkten 4 ersätter delvis regleringen i 17 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 134) och hänvisar till bestämmelserna om tidpunkt för sammanträdena i 6 kap. 18 § KL.

Första stycket punkten 5 ersätter delvis regleringen i 17 § andra stycket LKI och hänvisar till bestämmelserna om närvarorätt för utomstående i 6 kap. 19 § och 19 a § första och tredje styckena KL. Hänvisningen till 6 kap. 19 a § första och tredje styckena KL är ny. Genom hänvisningen blir lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting tillämplig på utskottens offentliga sammanträden.

Första stycket punkterna 6–10 ersätter delvis regleringen i 17 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 134) och hänvisar till bestämmelserna om beslutförhet i 6 kap. 23 § KL, om jäv i 6 kap. 24–27 §§ KL, om hur ärendena avgörs i 6 kap. 28 och 29 §§ KL, om protokollet i 6 kap. 30 § första och andra styckena KL och om delgivning i 6 kap. 31 § KL.

Första stycket punkten 11 ersätter regleringen i 17 § första stycket LKI (jfr prop. 1984/85:200 s. 34) i den del hänvisningen avser närvarorätt för personalföreträdare i 7 kap. KL.

Bestämmelsen i *andra stycket* är avsedd att underlätta tillämpningen av de bestämmelser i KL till vilka hänvisning görs i första stycket.

30 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Prop. 2015/16:121 Bestämmelsen i paragrafen ersätter regleringen i 20 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 136).

31 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.7.

Bestämmelserna i paragrafen är nya.

I *första stycket* anges vilka bestämmelser i KL som ska gälla i fråga om förvaltning av de medel som tillhandahålls indelningsdelegerade.

Bestämmelsen i *andra stycket* är avsedd att underlätta tillämpningen av de bestämmelser i KL till vilka hänvisning görs i första stycket.

32 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.7.

Av bestämmelsen i paragrafen, som är ny, framgår att indelningsdelegerade ska redovisa hur de medel som de tillhandahållits har förvaltats. Redovisningen ska avse hela verksamhetsperioden, oavsett om denna omfattar mer än ett år.

33 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter regleringen i 22 § första stycket första meningen LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 137 och prop. 2005/06:55 s. 34 f. och 60).

34 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3 och avsnitt 5.3.1.

Bestämmelsen i *första stycket* om valbarhet motsvarar delvis hänvisningen i 22 § första stycket LKI till 15 § samma lag (jfr prop. 1978/79:157 s. 133 f. och 137). Av bestämmelsen framgår att den som vid tidpunkten för valet har rösträtt vid val av fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen är valbar som revisor.

Bestämmelsen i *andra stycket* första meningen och hänvisningen till 4 kap. 6 a § andra stycket KL i andra meningen är nya och innebär bl.a. att den som är indelningsdelegerad eller ersättare inte är valbar som revisor, och att den som är redovisningsskyldig till kommunen eller landstinget inte är valbar som revisor för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten. Bestämmelsen i *andra meningen* ersätter delvis regleringen i 22 § första stycket och 15 § andra stycket LKI. Hänvisningen till 4 kap. 6 § KL innebär bl.a. att kommun- eller landstingsdirektörer inte är valbara som revisorer.

35 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter delvis regleringen i 22 § första stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 133 f. och 137) och anger uttryckligen att valet av revisorer, under de förutsättningar som anges i 2 § lagen om proportionellt valsätt, ska vara proportionellt.

36 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3, 5.1 och 5.3.3.

I paragrafen anges vilka bestämmelser i KL som ska gälla i fråga om de av indelningsdelegerade valda revisorerna.

Första stycket punkten 1 ersätter delvis hänvisningen i 22 § första stycket LKI till 15 § samma lag (jfr prop. 1978/79:157 s. 133 f. och 137) och hänvisar till bestämmelserna om uppdragets upphörande i 4 kap. 8 och 9 §§ samt 10 § 2 KL. Hänvisningen till 4 kap. 10 § 2 KL om upphörande av uppdrag på grund av brott är ny.

Första stycket punkten 2 är ny och hänvisar till bestämmelserna om ledighet från anställning i 4 kap. 11 § första stycket KL.

Första stycket punkterna 3–8 ersätter delvis hänvisningen i 22 § tredje stycket LKI till bestämmelserna om revision i KL (jfr prop. 1978/79:157 s. 137 f.) och hänvisar till bestämmelserna om jäv i 9 kap. 4–6 §§ KL, om revisorernas ställning i 9 kap. 7 § KL, om sakkunnigt biträde i 9 kap. 8 § KL, samt om revisorernas uppgifter i 9 kap. 9 och 10 §§ KL, deras rätt till upplysningar i 9 kap. 12 § KL och deras förvaltning i 9 kap. 14 och 15 §§ KL. Hänvisningen i punkten 7 till 9 kap. 13 § KL i lagrådsremissens förslag har, i enlighet med *Lagrådets* förslag, utgått, eftersom verksamhet som nämnder och fullmäktigeberedningar utövar på uppdrag av indelningsdelegerade inte ska granskas av revisorer som utsetts av de indelningsdelegerade. Denna verksamhet omfattas i stället av den ordinarie revisionen (jfr prop. 1978/79:157 s. 137).

Bestämmelsen i *andra stycket* är avsedd att underlätta tillämpningen av de bestämmelser i KL till vilka hänvisning görs i första stycket.

37 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i *första stycket* ersätter regleringen i 22 § andra stycket första meningen LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 137 f.).

Bestämmelsen i *andra stycket* ersätter delvis hänvisningen i 22 § tredje stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 137 f.) till bestämmelserna om revision i KL och reglerar de sakkunnigas rapporter. En liknande bestämmelse finns i 9 kap. 16 § andra stycket KL.

Bestämmelsen i *tredje stycket* ersätter hänvisningen i 22 § tredje stycket LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 137 f.) till bestämmelserna om revision i KL i den del hänvisningen avser anmärkningar.

38 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter hänvisningen i 22 § tredje stycket LKI till 9 kap. 18 § KL i den del hänvisningen avser revisionsreglemente.

39 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter delvis regleringen i 23 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 138 och prop. 1991/92:17 s. 103).

40 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i paragrafen ersätter delvis regleringen i 23 § LKI (jfr prop. 1978/79:157 s. 138 och prop. 1991/92:17 s. 103).

Prop. 2015/16:121 Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, vilket bl.a. inneburit att hänvisningen till 10 kap. 1 och 2 §§ KL, som innebar en dubbelreglering, utgått.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 8.

Ikraftträdandebestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 juli 2016, då lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade ska upphöra att gälla.

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt

1 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

Ändringen är föranledd av att indelningsdelegerade även ska utses vid omfattande ändringar i landstingsindelningen, och inte som i dag enbart vid större ändringar i kommunindelningen.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 8.

Ikraftträdandebestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 juli 2016.

Sammanfattning av betänkandet Sammanläggningar av landsting – övergångsstyre och utjämning (SOU 2010:77)

Prop. 2015/16:121
Bilaga 1

Bakgrund

I lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting, förkortad indelningslagen, regleras förutsättningarna för ändringar i indelningen och förfarandet m.m. vid sådana ändringar.

En nybildad kommun eller ett nybildat landsting får rättskapacitet i och med beslutet om indelningsändringen, dvs. så snart beslutet är meddelat kan den nya kommunen eller det nya landstinget förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Vid mer omfattande ändringar i kommunindelningen, ska regeringen bestämma att kommunen enligt den nya indelningen ska företrädas av indelningsdelegerade fram till dess att det nyvalda fullmäktige tillträder. Förutsättningarna för att utse indelningsdelegerade anges i indelningslagen. Valet av indelningsdelegerade, arbetsformerna m.m. regleras dock i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade.

Det finns inga bestämmelser om indelningsdelegerade för landsting, vilket delvis beror på att landstingsindelningen är kopplad till länsindelningen. En ändring i landstingsindelningen får bara beslutas om det inte finns något hinder mot att också ändra länsindelningen. Mer omfattande ändringar i länsindelningen måste godkännas av riksdagen. Det innebär att en ändring i läns- och landstingsindelning, som är så omfattande att det är motiverat att utse indelningsdelegerade, inte kan genomföras utan riksdagens godkännande. I samband därmed kan riksdagen också besluta hur det nya landstinget ska styras i väntan på ett nytt landstingsfullmäktige tillträder och permanenta bestämmelser om indelningsdelegerade för landsting har därför hittills ansetts överflödiga.

Frågan om permanenta bestämmelser om indelningsdelegerade har dock väckts bl.a. på grund av ett antal ansökningar om ändrad landstingsindelning i Norrland och Svealand. Det ingår i vårt uppdrag att föreslå sådana bestämmelser. Vi ska också föreslå lagstiftning som ger landsting och kommuner kompetens att komma överens om att genom bidrag motverka att bildandet av ett nytt landsting leder till negativa konsekvenser för vissa kommuner.

Indelningsdelegerade för landsting

Vi föreslår att när ett nytt landsting bildas ska regeringen besluta att det nya landstinget ska företrädas av indelningsdelegerade. Indelningsdelegerade ska även utses i andra fall där landstinget enligt den nya indelningen inte bör företrädas av det gamla fullmäktige, nämligen vid andra omfattande ändringar i landstingsindelningen än nybildningar. Det är samma förutsättningar som gäller för att utse indelningsdelegerade vid ändringar i kommunindelningen.

Att indelningsdelegerade ska utses även vid ny- och utbildningar av landsting och inte som i dag bara vid sådana ändringar i kommunindelningen gör att det inte längre finns skäl att ha bestämmelser om indelningsdelegerade i en särskild lag. Dagens bestämmelserna om kommunala indelningsdelegerade och de nya bestämmelserna om indelningsdelegerade för landsting tas därför in i indelningslagen samtidigt som lagen om kommunala indelningsdelegerade upphävs.

Det är inte bara förutsättningarna för att utse indelningsdelegerade som ska vara gemensamma för kommuner och landsting utan även bestämmelserna om val av indelningsdelegerade, uppdraget, indelningsdelegerades sammanträden, utskott för beredning och verkställighet, ekonomisk förvaltning m.m. ska vara gemensamma.

De gemensamma bestämmelserna om indelningsdelegerade ges i stor utsträckning samma innehåll som lagen om kommunala indelningsdelegerade. På några punkter föreslås dock nyheter, dvs. bestämmelser som skiljer sig från vad som i dag gäller enligt lagen om kommunala indelningsdelegerade.

Nyheterna innebär bl.a. att indelningsdelegerade

- inte får välja revisorer ur sina egna led,
- får delegera ärenden till utskott,
- ska ha en arbetsordning,
- får besluta om närvarorätt vid utskottssammanträden, samt
- får medge att ett utskott håller offentliga sammanträden.

Bidrag vid landstingssammanläggningar

Vi föreslår att om ett landsting läggs samman med ett eller flera andra landsting, ska det nya landstinget få lämna bidrag till kommunerna i landstinget. Bidrag får bara lämnas om det behövs för att motverka att bildandet av det nya landstinget leder till höjd kommunalskatt.

Bakgrunden är att vid en landstingssammanläggning måste de olika landstingens skattesatser vägas samman till en enhetlig skattesats. Om den enhetliga skattesatsen ligger över skattesatsen för något av de landsting som ska läggas samman kommer invånarna i det landstinget att få höjd skatt. För att invånarna ska få oförändrad skatt måste kommunerna i landstinget sänka sina skattsatser med lika mycket som landstingskatten ökar, vilket i praktiken innebär att kommunerna måste dra ned på verksamheten. Med den föreslagna bidragsbefogenheten blir det dock möjligt för landstinget och kommunerna att genom bidrag omfördela skattemedel mellan sig för att på så vis hålla skatt och verksamhet på en oförändrad nivå.

När flera landsting läggs samman är det också nödvändigt att dra en enhetlig gräns mellan uppgifter som det nya landstinget respektive kommunerna ska ansvara för. Det innebär att det kan bli aktuellt att föra över ansvaret för vissa uppgifter från landsting till kommun eller omvänt. Med de nya uppgifterna följer givetvis kostnader, vilket innebär att även resurser bör överföras. Det förutsätts ske genom att de resurser som används för den verksamhet som ska flyttas över skatteväxlas.

En skatteväxling kan dock behöva kompletteras med ett mellankommunalt utjämningsystem för att överbygga skillnader mellan kost-

naderna för den övertagna verksamheten och intäkterna från skatteväxlingen.

Prop. 2015/16:121
Bilaga 1

Vi föreslår därför också att kommunerna i ett nybildat landsting ska få lämna bidrag till varandra om det behövs för att mellan kommunerna jämna ut effekter som uppkommit på grund av att uppgifter förts över från landstinget till kommunerna eller omvänt.

Bidragsbefogenheten förbättrar förutsättningarna för kommuner och landsting att komma överens om hur effekterna av en enhetlig landstingsskattesats och verksamhetsöverföringar som görs inför en landstingssammanläggning ska regleras ekonomiskt. Det handlar dock bara om att ge kommuner och landsting en möjlighet att omfördela och utjämna och förslaget medför därför inga nya uppgifter eller ökade kostnader för kommuner och landsting.

Förslag till lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sverige indelning i kommuner och landsting

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting¹

dels att 2 kap. 4, 5, 9 och 12 §§ ska upphöra att gälla,
dels att nuvarande 2 kap. 10 och 11 §§ ska betecknas 2 kap. 4 och 5 §§
samt nuvarande 3 kap. ska betecknas 4 kap.

dels att 1 kap. 17 och 18 §§ samt 2 kap. 6–8 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas ett nytt kapitel, 3 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

17 §

Om en indelningsändring innebär att en ny kommun bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att kommunen enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kommunfullmäktige, *skall* regeringen bestämma att kommunen enligt den nya indelningen *skall* företrädas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess de nyvalda fullmäktige börjar sin tjänstgöring. *Om sådana delegerade finns bestämmelser i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade.*

Om en indelningsändring innebär att en ny kommun bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att kommunen enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kommunfullmäktige, *ska* regeringen bestämma att kommunen enligt den nya indelningen *ska* företrädas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess de nyvalda fullmäktige börjar sin tjänstgöring.

18 §

För beredningen och verkställigheten i ärenden som avser kommunen enligt den nya indelningen får de nyvalda kommunfullmäktige till dess indelningsändringen träder i kraft anlita indelningsdelegerades *arbetsutskott och kommittéer* samt nämnder och beredningar i den eller de

För beredningen och verkställigheten i ärenden som avser kommunen enligt den nya indelningen får de nyvalda kommunfullmäktige till dess indelningsändringen träder i kraft anlita indelningsdelegerades *utskott* samt nämnder och beredningar i den eller de kommuner som närmast

¹ Senaste lydelse av
2 kap. 9 § 2009:791,
2 kap. 10 § 1991:1693.

2 kap.

6 §²

Sedan en indelningsändring har beslutats, kan ett landsting enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Vid ändringar i indelningen i landsting gäller bestämmelserna i 1 kap. om

- 1. ekonomisk reglering i 6–10 §§,*
- 2. ikraftträdande och beslutsfrist i 12 §*
- 3. rättskapacitet i 13 §,*
- 4. fördelning av beslutanderätt i 14–16 §§,*
- 5. indelningsdelegerade i 17 §,*
- 6. beredning och verkställighet i 18 §,*
- 7. överklagande i 19 §, och*
- 8. utredning om indelningsändring i 22, 23, 25 och 26 §§.*

Vid tillämpningen av första stycket ska det som sägs om

- 1. kommun i stället gälla landsting,*
- 2. kommunfullmäktige i stället gälla landstingsfullmäktige,*
- 3. beslut om indelningsändring enligt 1 kap. 1 och 3 §§ i 1 kap. 12 § i stället gälla beslut enligt 1 § första respektive andra stycket.*

7 §³

Under tiden mellan beslutet om indelningsändring och ändringens ikraftträdande skall den beslutanderätt som tillkommer landstingsfullmäktige utövas av företrädare för landstinget enligt den nya indelningen, om beslutet sträcker sina verkningar till tiden efter ikraftträdandet.

Företrädare för landstinget enligt den äldre indelningen får under samma tid utöva sådan beslutanderätt endast i frågor som

Om en indelningsändring innebär att ett nytt landsting bildas får

- 1. landstinget lämna bidrag till en kommun inom landstinget i den utsträckning det behövs för att motverka att bildandet leder till höjd kommunalskatt, och*
- 2. kommunerna inom landstinget lämna bidrag till varandra om uppgifter förts över mellan landstinget och kommunerna eller omvänt, och bidrag behövs för att jämna ut ekonomiska effekter*

² Senaste lydelse 1991:1693.

³ Senaste lydelse 1991:1693.

uteslutande avser detta landsting och som inte sträcker sina verkningar till tiden efter ikraftträdandet.

mellan kommunerna på grund av överföringen.

De närmare villkoren för bidragsgivningen ska regleras i en överenskommelse mellan landstinget och kommunerna.

8 §⁴

I fråga om rätten att företräda de landsting som berörs av en indelningsändring skall till dess ändringen träder i kraft gälla att landstingsfullmäktige i varje landsting företräder detta landsting enligt såväl den äldre som den nya indelningen.

Bidrag får bara lämnas under en övergångsperiod. Övergångsperiodens längd ska anges i överenskommelsen om bidrag.

3 kap. Indelningsdelegerade

Val av indelningsdelegerade

1 § Om regeringen har beslutat att en kommun eller ett landsting ska företrädas av indelningsdelegerade, ska delegerade och ersättare utses från varje kommun eller landsting vars område helt eller delvis ska ingå i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen (*ändringsberörda kommuner och landsting*).

2 § Antalet indelningsdelegerade och ersättare från varje kommun och landsting bestäms av fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting. Om de inte är ense om antalet, ska regeringen fastställa antalet indelningsdelegerade och ersättare från varje kommun och landsting.

3 § Indelningsdelegerade och ersättare väljs av fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting. Valet ska vara klart senast 30 dagar efter den dag då regeringen beslutade om indelningsändringen, om inte regeringen bestämmer en senare tidpunkt.

4 § Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet vara proportionellt. Om ersättarna inte väljs proportionellt, ska det vid valet bestämmas i vilken ordning ersättarna ska tjänstgöra.

5 § Indelningsdelegerade och ersättare väljs bland dem som är ledamöter eller ersättare i fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting.

6 § Om en indelningsdelegerad avgår, ska fyllnadsval förrättas.

⁴ Senaste lydelse 1991:1693.

Om den indelningsdelegerade har utsetts vid ett proportionellt val, inträder i stället en ersättare i enlighet med den ordning som har bestämts för ersättarnas tjänstgöring.

Prop. 2015/16:121
Bilaga 2

7 § Ett fullmäktige som har valt indelningsdelegerade och ersättare ska underrätta länsstyrelsen om vilka som har valts. Länsstyrelsen ska snarast förordna en av de indelningsdelegerade att utförda kungörelse om första sammanträdet och föra ordet där, till dess ordförande har valts.

Organisation

8 § Indelningsdelegerade är beslutande församling för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

9 § Indelningsdelegerade ska tillsätta ett arbetsutskott för beredning av ärenden och verkställighet av beslut. Om det behövs för att fullgöra sådana uppgifter får indelningsdelegerade tillsätta flera utskott eller anlita nämnder och beredningar i kommuner och landsting som har valt delegerade.

10 § Om inte något annat följer av lag eller annan författning får ansvaret för beredning, förvaltning och verkställighet inom ett utskotts verksamhetsområde lämnas över till partssammansatta organ. Det gäller dock bara ärenden som avser förhållandet mellan kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen som arbetsgivare och dess anställda.

11 § Bestämmelserna i 7 kap. 2–7 §§ kommunallagen (1991:900) gäller i fråga om partssammansatta organ. Det som sägs där om fullmäktige och nämnd ska i stället gälla indelningsdelegerade och utskott.

Uppdraget som indelningsdelegerad

12 § Om en indelningsdelegerad eller en ersättare upphör att vara valbar, upphör också uppdraget genast.

I fråga om indelningsdelegerade och deras ersättare i övrigt gäller bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. upphörande av uppdrag i 4 kap. 9 § samt 10 § 2,
2. rätt till ledighet från anställning i 4 kap. 11 § första stycket,
3. omröstning i 4 kap. 19 och 20 §§,
4. reservation i 4 kap. 22 §.

Vid tillämpningen av andra stycket ska det som sägs om en förtroendevald i stället gälla en indelningsdelegerad eller en ersättare och det som sägs i 4 kap. 9 § kommunallagen om fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade.

13 § Indelningsdelegerade får besluta att de själva, utskottsledamöter och ersättare i skälig omfattning ska få

1. ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdragen,
2. arvode för det arbete som är förenat med uppdraget,
3. pension, och

Indelningsdelegerades arbetsformer

14 § Indelningsdelegerade bestämmer när och var sammanträden ska hållas.

Sammanträde ska hållas också om arbetsutskottet eller minst en tredjedel av de indelningsdelegerade begär det eller om ordföranden anser att det behövs.

15 § Indelningsdelegerade ska besluta i ärenden som har väckts av

1. ett utskott,
2. en delegerad genom motion,
3. revisorerna om ärendet avser granskningen eller förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, och
4. fullmäktige eller styrelsen i en kommun eller ett landsting som har valt indelningsdelegerade.

16 § Indelningsdelegerade får uppdra åt ett utskott att besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Första stycket gäller inte ärenden som anges i 3 kap. 9 § kommunallagen (1991:900) och inte heller ärenden som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige.

17 § Indelningsdelegerade får bestämma att ett utskott i sin tur får uppdra åt en ledamot eller ersättare eller anställd att besluta på utskottets vägnar.

Första stycket gäller inte sådana slags ärenden som anges i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900).

18 § Indelningsdelegerade och ledamöter i ett fullmäktige som har utsett delegerade får ställa interpellationer och frågor till

1. ordföranden i ett utskott, och
2. ordföranden i en nämnd eller beredning i en kommun eller ett landsting som har valt delegerade.

19 § I fråga om indelningsdelegerades arbetsformer i övrigt gäller bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. ordförande och vice ordförande i 5 kap. 6 §,
2. hur sammanträden kungörs i 5 kap. 8–10 §§,
3. ersättarnas tjänstgöring i 5 kap. 12–15 §§,
4. beslutförhet i 5 kap. 18 och 19 §§,
5. jäv i 5 kap. 20 och 20 a §§,
6. rätt och skyldighet för utomstående att medverka i 5 kap. 21 § och 22 § första stycket,
7. hur ärenden bereds i 5 kap. 26, 28, 29 och 32 §§,
8. bordläggning och återremiss i 5 kap. 36 och 37 §§,
9. offentlighet och ordning vid sammanträdena i 5 kap. 38 och 39 §§,
10. hur ärendena avgörs i 5 kap. 40–45 §§,
11. interpellationer och frågor i 5 kap. 49–51 samt 53–56 §§, och
12. protokollet i 5 kap. 57–62 §§.

20 § Vid tillämpningen av 19 § ska det som sägs om kommunallagen avse anslagstavlan i varje kommun eller landsting som har valt indelningsdelegerade,

1. kommunens eller landstingets anslagstavla i 5 kap. 9 och 62 §§
2. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
3. en ledamot i fullmäktige i stället gälla en indelningsdelegerad,
4. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet,
5. nämnd eller fullmäktigeberedning i stället gälla utskott.

Första stycket 4 gäller inte 5 kap. 22 § första stycket, 26, 28 och 53 §§ kommunallagen utan det som sägs där om nämnd ska även gälla utskott.

21 § Indelningsdelegerade ska i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för sammanträdena och handläggningen av ärendena.

22 § Arbetsordningen ska alltid innehålla föreskrifter om

1. indelningsdelegerades säte,
2. var och när sammanträden ska hållas och på vems initiativ,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,
4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet, till dess ordförande har utsetts,
6. rätten att delta i indelningsdelegerades överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av ärenden, interpellationer och frågor, och
9. formerna för justering av protokollen.

Arbetsutskottet och övriga utskott

23 § Ledamöter och ersättare i utskott väljs av indelningsdelegerade till det antal som de bestämmer. Antalet ledamöter i arbetsutskottet får dock inte vara mindre än fem.

24 § Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet vara proportionellt. Om ersättarna inte väljs proportionellt, ska indelningsdelegerade bestämma i vilken ordning de ska tjänstgöra.

25 § Valbar som ledamot eller ersättare i utskott är den som vid tidpunkten för sådant val

1. är indelningsdelegerad eller ersättare för delegerad, eller
2. har rösträtt vid val av fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

I fråga om valbarhet i övrigt gäller bestämmelserna om valbarhetshinder i 4 kap. 6 § och 6 a § tredje stycket 1 kommunallagen (1991:900). Det som sägs där om nämnd ska i stället gälla utskott.

26 § Ledamöter och ersättare i utskott väljs för tiden fram till dess att indelningsändringen träder i kraft.

27 § För ledamöter och ersättares uppdrag gäller bestämmelserna om uppdragets upphörande i 4 kap. 8 och 9 §§ samt 10 § 2 kommunallagen (1991:900).

Vid tillämpningen av första stycket ska det som sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. nämnd i stället gälla utskott,
3. en förtroendevald i stället gälla en ledamot eller en ersättare i utskott.

28 § Om en ledamot avgår, ska fyllnadsval förrättas.

Om ledamoten har utsetts vid ett proportionellt val, inträder i stället en ersättare i enlighet med den ordning som har bestämts för ersättarnas tjänstgöring.

29 § Ledamöter och ersättare i utskott har rätt till ledighet från anställning i den utsträckning som följer av 4 kap. 11 § första stycket kommunallagen (1991:900).

30 § Arbetsutskottet ska upprätta förslag till budget för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

31 § Indelningsdelegerade får besluta att en delegerad, en utskottsledamot, en ersättare som inte är ledamot eller ersättare i ett utskott eller en revisor ska få närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt få sin mening antecknad i protokollet.

32 § I fråga om utskott i övrigt gäller bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. omröstning och beslut i 4 kap. 19–22 §§
2. ordförande och vice ordförande i 6 kap. 15 och 16 §§,
3. ersättarnas tjänstgöring och rätt att närvara vid sammanträden i 6 kap. 10 och 11 §§,
4. tidpunkt för sammanträdena i 6 kap. 18 §,
5. närvarorätt för utomstående i 6 kap. 19 § och 19 a § första och tredje stycket,
6. beslutförhet i 6 kap. 23 §,
7. jäv i 6 kap. 24–27 §§,
8. hur ärendena avgörs i 6 kap. 28 och 29 §§,
9. protokollet i 6 kap. 30 § första och andra stycket,
10. delgivning i 6 kap. 31 §,
11. närvarorätt för personalföreträdare i 7 kap. 8–17 §§.

33 § Vid tillämpningen av 32 § ska det som sägs om

1. om fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerad,
2. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet,
3. nämnd i stället gälla utskott,
4. en ledamot eller en ersättare i fullmäktige i stället gälla en indelningsdelegerad eller ersättaren
5. förtroendevald i stället gälla ledamot i utskott, och

Ekonomi

34 § Kommuner och landsting som har valt indelningsdelegerade ska tillhandahålla medel för delegerades verksamhet.

Kostnaderna ska fördelas mellan kommuner och landsting i förhållande till de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomster som enligt lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. ska ligga till grund för kommunernas bestämmande av skattesatsen för uttag av skatt för det år då beslutet om indelningsändringen meddelas.

Om endast en del av en kommun eller ett landsting ingår i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen, ska fördelningen ske i förhållande till de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsterna för den kommundelen.

35 § I fråga om förvaltning av de medel som tillhandahålls indelningsdelegerade gäller bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. mål för den ekonomiska förvaltningen i 8 kap. 1 §,
2. medelsförvaltningen i 8 kap. 2 och 3 §§,
3. avgifter i 8 kap. 3 b och 3c §§,
4. utgiftsbeslut under budgetåret i 8 kap. 12 §,
5. räkenskapsföring och redovisning i 8 kap. 14–16 §§.

Vid tillämpningen av första stycket ska det som sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet, och
3. nämnd i stället gälla utskott.

36 § Indelningsdelegerade ska lämna en redovisning till fullmäktige och revisorerna i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. Redovisningen ska lämnas snarast möjligt och senast den 15 april det år indelningsändringen träder i kraft.

Revision

37 § Indelningsdelegerade ska välja minst fem revisorer för granskning av utskottens verksamhet.

38 § Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet vara proportionellt. Om ersättarna inte väljs proportionellt, ska indelningsdelegerade bestämma i vilken ordning de ska tjänstgöra.

39 § Valbar som revisor är den som vid tidpunkten för sådant val har rösträtt vid val av fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

Den som är indelningsdelegerad eller ersättare för delegerad är inte valbar som revisor. I övrigt gäller bestämmelserna om valbarhetshinder i 4 kap. 6 § och 4 kap. 6 a § andra stycket kommunallagen.

40 § I fråga om revisorerna gäller bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om,

1. uppdragets upphörande i 4 kap. 8 och 9 §§ samt 10 § 2
2. ledighet från anställning i 4 kap. 11 § första och andra stycket,
3. jäv i 9 kap. 4–6 §§,
4. revisorernas ställning i 9 kap. 7 §,
5. sakkunnigt biträde i 9 kap. 8 §,
6. revisorernas uppgifter i 9 kap. 9 och 10 §§,
7. revisorernas rätt till upplysningar i 9 kap. 12 och 13 §§,
8. revisorernas förvaltning i 9 kap. 14 och 15 §§.

Vid tillämpningen av första stycket ska det som sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. nämnd i stället gälla utskott, och
3. förtroendevald i stället gälla revisor.

41 § Revisorerna ska det år indelningsändringen träder i kraft till fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen avge en berättelse med redogörelse för resultatet av revisionen av utskottens verksamhet.

De sakkunnigas rapporter ska fogas till revisionsberättelsen.

I fråga om anmärkningar gäller 9 kap. 17 § kommunallagen (1991:900). Det som sägs där om nämnder och förtroendevalda ska i stället gälla utskott och ledamöter och ersättare i utskott.

42 § Indelningsdelegerade får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Överklagande

43 § Varje medlem av en kommun eller ett landsting som har valt indelningsdelegerade har rätt att få prövat om ett beslut av delegerade, ett utskott, ett partssammansatt organ är lagligt genom att överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. Rätt att överklaga har även de kommuner och landsting som har valt indelningsdelegerade.

44 § I fråga om överklagande gäller bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900) om

1. tillämpningsområde i 3 §
2. hur besluten överklagas i 4 och 5 §§,
3. klagotid i 6 och 7 §§,
4. grunder för laglighetsprövning i 8–10 §§,
5. processuella frågor i 11–14 §§,
6. förutsättningar för verkställighet i 14 a §, och
7. rättelse av verkställighet i 15 §.

Bestämmelserna i 10 kap. 14 § andra stycket om rätt att överklaga när förvaltningsrätten eller kammarrätten har upphävt ett beslut gäller även kommuner och landsting som har valt indelningsdelegerade och deras medlemmar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012, då lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade ska upphöra att gälla.

Prop. 2015/16:121
Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i lagen (1979:411) om proportionellt valsätt

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen om proportionellt valsätt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller proportionella val som förrättas av

- kommunfullmäktige,
- landstingsfullmäktige,
- styrelsen eller någon annan nämnd i en kommun, ett landsting eller ett kommunalförbund,
- förbundsfullmäktige eller förbundsdirektionen i kommunalförbund,

och

- *kommunala* indelningsdele- – indelningsdelegerade gerade

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

Efter remiss har yttranden över betänkandet Sammanläggningar av landsting – övergångsstyre och utjämning (SOU 2010:77) kommit in från Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Härnösand, Kammarkollegiet, Statskontoret, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Statistiska Centralbyrån, Skatteverket, Valmyndigheten, Nykvarns kommun, Södertälje kommun, Ydre kommun, Växjö kommun, Helsingborgs kommun, Falkenbergs kommun, Dals-Eds kommun, Gullspångs kommun, Sunne kommun, Grums kommun, Laxå kommun, Köpings kommun, Borlänge kommun, Mora kommun, Härnösands kommun, Skellefteå kommun, Uppsala läns landsting, Kalmar läns landsting, Skåne läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Värmlands läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Norrbottens läns landsting och Sveriges Kommuner och Landsting.

Heby kommun, Knivsta kommun, Linköpings kommun, Borgholms kommun, Hörby kommun, Klippans kommun, Kristianstads kommun, Göteborgs kommun, Skara kommun, Vara kommun, Örebro kommun, Avesta kommun, Bollnäs kommun, Sandvikens kommun, Sundsvalls kommun, Dorotea kommun, Umeå kommun, Bodens kommun och Pajala kommun har inbjudits att lämna synpunkter, men inte kommit in med något yttrande.

Förslag till lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting¹

dels att 2 kap. ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 3 kap. ska betecknas 4 kap.,

dels att 1 kap. 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya kapitel, 2 och 3 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

17 §

Om en indelningsändring innebär att en ny kommun bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att kommunen enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kommunfullmäktige, *skall* regeringen bestämma att kommunen enligt den nya indelningen *skall* företrädas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess de nyvalda fullmäktige börjar sin tjänstgöring. *Om sådana delegerade finns bestämmelser i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade.*

Om en indelningsändring innebär att en ny kommun bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att kommunen enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kommunfullmäktige, *ska* regeringen bestämma att kommunen enligt den nya indelningen *ska* företrädas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess de nyvalda fullmäktige börjar sin tjänstgöring.

18 §

För beredningen och verkställigheten i ärenden som avser kommunen enligt den nya indelningen får de nyvalda kommunfullmäktige till dess indelningsändringen träder i kraft anlita indelningsdelegerades *arbetsutskott och kommittéer* samt nämnder och

För beredningen och verkställigheten i ärenden som avser kommunen enligt den nya indelningen får de nyvalda kommunfullmäktige till dess indelningsändringen träder i kraft anlita indelningsdelegerades *utskott* samt nämnder och beredningar i den

¹ Lagen omtryckt 1988:198.
Senaste lydelse av
lagens rubrik 1991:1693.

2 kap. Ändring i indelningen i landsting

1 § Regeringen får besluta om ändring i rikets indelning i landsting, om det inte finns hinder mot en motsvarande ändring i länsindelningen. Bestämmelser om sambandet mellan landstingsindelningen och länsindelningen finns i 1 kap. 2 § kommunallagen (1991:900). En ändring i landstingsindelningen får dock ske endast om ändringen kan antas medföra bestående fördel för ett landsting eller en del av ett landsting eller andra fördelar från allmän synpunkt. Regeringen får meddela de föreskrifter som behövs för ändringens genomförande.

Kammarkollegiet får dock besluta om en indelningsändring som bör ske med anledning av en sådan ändring i den kommunala indelningen som avses i 1 kap. 3 §.

2 § Kammarkollegiet får avslå en ansökan om indelningsändring, om myndigheten anser att ändringen inte bör ske.

3 § Kammarkollegiets beslut enligt 1 § andra stycket eller 2 § överklagas hos regeringen.

4 § En fråga om ändring i landstingsindelningen kan väckas av landsting eller medlem av ett landsting som skulle beröras av ändringen. Ansökan om en sådan ändring ska ges in till Kammarkollegiet.

Regeringen och Kammarkollegiet kan också ta upp en fråga om indelningsändring på eget initiativ.

5 § I ett ärende om indelningsändring ska Kammarkollegiet göra den utredning som behövs. Om det behövs med hänsyn till ärendets omfattning och beskaffenhet, får Kammarkollegiet ge en särskild utredare i uppdrag att göra utredningen.

6 § En indelningsändring träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen. Om ändringen är av sådan omfattning att ett landsting enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla landstingsfullmäktige, träder ändringen i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum.

Ett beslut om indelningsändring enligt 1 § första stycket ska meddelas senast ett år innan ändringen ska träda i kraft. Om det finns synnerliga skäl, får beslutet meddelas vid en senare tidpunkt, dock inte senare än åtta månader före ikraftträdandet. Ett beslut om indelningsändring enligt 1 § andra stycket ska meddelas senast tre månader innan ändringen ska träda i kraft.

7 § Vid ändringar i indelningen i landsting tillämpas bestämmelserna i 1 kap. om

1. ekonomisk reglering i 6–10 §§,

2. rättskapacitet i 13 §,
3. fördelning av beslutanderätt i 14–16 §§,
4. indelningsdelegerade i 17 §,
5. beredning och verkställighet i 18 §,
6. överklagande i 19 §, och
7. utredning om indelningsändring i 22, 23, 25 och 26 §§.

Då ska det som där sägs om

1. kommun i stället gälla landsting,
2. kommunfullmäktige i stället gälla landstingsfullmäktige, och
3. kommunstyrelse i stället gälla landstingsstyrelse.

8 § Om en indelningsändring innebär att ett nytt landsting bildas, får

1. landstinget lämna bidrag till en kommun inom landstinget i den utsträckning det behövs för att motverka att bildandet leder till höjd kommunalskatt, och

2. kommunerna inom landstinget lämna bidrag till varandra, om det behövs för att jämna ut ekonomiska effekter mellan kommunerna på grund av att uppgifter förts över från landstinget till kommunerna eller omvänt.

Bidrag får som längst lämnas till utgången av det femte året från det att indelningsändringen har trätt i kraft.

De närmare villkoren för bidragsgivningen ska regleras i en överenskommelse mellan de berörda parterna.

3 kap. Indelningsdelegerade

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser som ska tillämpas om regeringen enligt 1 kap. 17 § eller 2 kap. 7 § första stycket 4 har beslutat att en kommun eller ett landsting ska företrädas av indelningsdelegerade.

Val av indelningsdelegerade

2 § De indelningsdelegerade och ersättare för dessa utses från varje kommun eller landsting vars område helt eller delvis ska ingå i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen (ändringsberörda kommuner och landsting).

3 § Antalet indelningsdelegerade och ersättare från varje kommun och landsting bestäms av fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting. Om kommunerna eller landstingen inte är överens om antalet, ska regeringen fastställa antalet indelningsdelegerade och ersättare.

4 § De indelningsdelegerade och deras ersättare ska väljas av fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting inom 30 dagar efter det att kommunen eller landstinget fått del av regeringens beslut om indelningsändring, om inte regeringen bestämmer en senare tidpunkt.

5 § De indelningsdelegerade och deras ersättare väljs bland dem som är ledamöter eller ersättare i fullmäktige i ändringsberörda kommuner och landsting.

Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet vara proportionellt. Om ersättarna inte väljs proportionellt, ska det vid valet bestämmas i vilken ordning ersättarna ska tjänstgöra.

6 § Om en indelningsdelegerad avgår, ska fyllnadsval hållas.

Om den indelningsdelegerade har utsetts vid ett proportionellt val, inträder i stället en ersättare i enlighet med den ordning som har bestämts för ersättnings tjänstgöring.

7 § Sedan fullmäktige har underrättat länsstyrelsen om vilka indelningsdelegerade och ersättare som har valts, ska länsstyrelsen snarast förordna en av de indelningsdelegerade att utfärda kungörelse om det första sammanträdet och leda detta till dess att en ordförande har valts.

Om två eller flera länsstyrelser berörs av indelningsändringen, får regeringen utse en av dessa att fatta beslut enligt första stycket.

Uppdraget som indelningsdelegerad

8 § Om en indelningsdelegerad eller en ersättare upphör att vara valbar, upphör också uppdraget genast.

I fråga om de indelningsdelegerade och deras ersättare tillämpas i övrigt bestämmelserna i 4 kap. kommunallagen (1991:900) om

1. upphörande av uppdrag i 9 § och 10 § 2,
2. ledighet från anställning i 11 § första stycket,
3. omröstning i 19 och 20 §§, och
4. reservation i 22 §.

Det som där sägs om en förtroendevald eller ledamot i fullmäktige ska då i stället gälla en indelningsdelegerad eller en ersättare. Det som sägs om fullmäktige i 4 kap. 9 § kommunallagen ska då i stället gälla indelningsdelegerade.

9 § Indelningsdelegerade får besluta att den som är indelningsdelegerad, ledamot i utskott eller ersättare i skälig omfattning ska få

1. ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget,
2. arvode för det arbete som är förenat med uppdraget,
3. pension, och
4. andra ekonomiska förmåner.

Organisation

10 § Indelningsdelegerade är enligt 1 kap. 17 § och 2 kap. 7 § första stycket 4 beslutande församling för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

11 § Indelningsdelegerade ska tillsätta ett arbetsutskott för beredning av ärenden och verkställighet av beslut. Om det behövs för att fullgöra sådana uppgifter, får indelningsdelegerade tillsätta flera utskott eller anlita nämnder och beredningar i ändringsberörda kommuner och landsting.

12 § Om inte något annat följer av lag eller annan författning får ansvaret för beredning, förvaltning och verkställighet inom ett utskotts verksamhetsområde lämnas över till partssammansatta organ. Detta gäller dock endast ärenden som avser förhållandet mellan kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen som arbetsgivare och dess anställda.

Bestämmelserna i 7 kap. 2–7 §§ kommunallagen (1991:900) tillämpas i fråga om partsammansatta organ. Det som där sägs om fullmäktige och nämnd ska då i stället gälla indelningsdelegerade och utskott.

Indelningsdelegerades arbetsformer

13 § Indelningsdelegerade bestämmer när och var sammanträden ska hållas.

Sammanträde ska också hållas om arbetsutskottet eller minst en tredjedel av de indelningsdelegerade begär det eller om ordföranden anser att det behövs.

14 § Indelningsdelegerade ska besluta i ärenden som har väckts av

1. ett utskott,
2. en indelningsdelegerad genom motion,
3. revisorerna om ärendet avser granskning eller förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, och
4. fullmäktige eller styrelse i ändringsberörda kommuner och landsting.

15 § Indelningsdelegerade får uppdra åt ett utskott att besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Första stycket gäller inte ärenden som anges i 3 kap. 9 § kommunallagen (1991:900) och inte heller ärenden som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige.

16 § Indelningsdelegerade får bestämma att ett utskott i sin tur får uppdra åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen att besluta på utskottets vägnar.

Första stycket gäller inte sådana ärenden som anges i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900).

17 § Indelningsdelegerade samt ledamöter i ett fullmäktige som har utsett indelningsdelegerade får ställa interpellationer och frågor till

1. ordföranden i ett utskott, och
2. ordföranden i en nämnd eller beredning i ändringsberörda kommuner och landsting.

Indelningsdelegerade får även besluta att ordföranden i en nämnd får överlåta besvarandet av en interpellation eller fråga till någon som har utsetts av fullmäktige för de ändringsberörda kommunerna eller landstingen och som är ledamot i styrelsen för en sådan juridisk person som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ kommunallagen (1991:900) eller till ordföranden i styrelsen eller annan nämnd i ett kommunalförbund som de ändringsberörda kommunerna eller landstingen är medlemmar i.

18 § I fråga om indelningsdelegerades arbetsformer i övrigt tillämpas bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. ordförande och vice ordförande i 5 kap. 6 §,
2. hur sammanträden kungörs i 5 kap. 8–11 §§,
3. ersättare i 4 kap. 18 § första stycket och 5 kap. 12–15 §§,
4. beslutförhet i 5 kap. 18 och 19 §§,
5. jäv i 5 kap. 20 och 20 a §§,
6. rätt och skyldighet för utomstående att medverka i 5 kap. 21 § och 22 § första stycket,
7. hur ärenden bereds i 5 kap. 26, 28, 29 och 32 §§,
8. bordläggning och återremiss i 5 kap. 36 och 37 §§,
9. offentlighet och ordning vid sammanträdena i 5 kap. 38 och 39 §§,
10. hur ärendena avgörs i 5 kap. 40–45 §§,
11. interpellationer i 5 kap. 49–51 §§,
12. frågor i 5 kap. 54–56 §§, med undantag för föreskrifterna i 53 § om att överlåta besvarandet, och
13. protokollet i 5 kap. 57–62 §§.

Då ska det som där sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. en ledamot i fullmäktige i stället gälla en indelningsdelegerad,
3. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet,
4. nämnd eller fullmäktigeberedning i stället gälla utskott, och
5. kommunens eller landstingets anslagstavla i 5 kap. 9 och 62 §§ kommunallagen avse anslagstavlan i ändringsberörda kommuner och landsting.

Vid tillämpningen av 5 kap. 22 § första stycket, 26, 28 och 49 §§ kommunallagen ska dock det som där sägs om nämnd även gälla utskott.

19 § Indelningsdelegerande ska besluta en arbetsordning med de ytterligare bestämmelser som behövs för sammanträdena och handläggningen av ärendena.

20 § Arbetsordningen ska alltid innehålla bestämmelser om

1. indelningsdelegerades säte,
2. var och när sammanträden ska hållas och på vems initiativ,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,
4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet till dess ordförande har utsetts,
6. rätten att delta i indelningsdelegerades överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor, och
9. formerna för justering av protokollen.

Arbetsutskottet och övriga utskott

21 § Ledamöter och ersättare i utskott väljs av indelningsdelegerade för tiden fram till dess att indelningsändringen träder i kraft och till det antal som indelningsdelegerade bestämmer. Antalet ledamöter i arbetsutskottet får dock inte vara mindre än fem.

22 § Valbar som ledamot eller ersättare i utskott är den som vid tidpunkten för ett sådant val

1. är indelningsdelegerad eller ersättare för indelningsdelegerad, eller
2. har rösträtt vid val av fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

I fråga om valbarhet i övrigt tillämpas bestämmelserna om valbarhets hinder i 4 kap. 6 § och 6 a § tredje stycket 1 kommunallagen (1991:900). Det som där sägs om nämnd ska då i stället gälla utskott.

23 § Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet till utskott vara proportionellt. Om ersättarna inte väljs proportionellt, ska indelningsdelegerade bestämma i vilken ordning som de ska tjänstgöra.

24 § För ledamöter och ersättare tillämpas bestämmelserna om uppdragets upphörande i 4 kap. 8 och 9 §§ och 10 § 2 kommunallagen (1991:900).

Då ska det som där sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. nämnd i stället gälla utskott, och
3. en förtroendevald i stället gälla en ledamot eller en ersättare i utskott.

25 § Om en ledamot avgår, ska fyllnadsval hållas.

Om ledamoten har utsetts vid ett proportionellt val, inträder i stället en ersättare i enlighet med den ordning som har bestämts för ersättarnas tjänstgöring.

26 § Ledamöter och ersättare i utskott har rätt till ledighet från anställning i den utsträckning som följer av 4 kap. 11 § första stycket kommunallagen (1991:900).

27 § Arbetsutskottet ska upprätta förslag till budget för kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. I fråga om tidsfrister tillämpas 8 kap. 6 och 7 §§ kommunallagen (1991:900).

28 § Indelningsdelegerade får besluta att en indelningsdelegerad, en utskottsledamot, en ersättare som inte är ledamot eller ersättare i ett visst utskott eller en revisor ska få närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt få sin mening antecknad i protokollet.

29 § I fråga om utskott i övrigt tillämpas bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. omröstning och beslut i 4 kap. 19–22 §§,
2. ersättarnas tjänstgöring och rätt att närvara vid sammanträden i 6 kap. 10 och 11 §§,
3. ordförande och vice ordförande i 6 kap. 15 och 16 §§,
4. tidpunkt för sammanträdena i 6 kap. 18 §,
5. närvarorätt för utomstående i 6 kap. 19 § och 19 a § första och tredje styckena,

6. beslutförhet i 6 kap. 23 §,
 7. jäv i 6 kap. 24–27 §§,
 8. hur ärendena avgörs i 6 kap. 28 och 29 §§,
 9. protokollet i 6 kap. 30 § första och andra styckena,
 10. delgivning i 6 kap. 31 §, och
 11. närvarorätt för personalföreträdare i 7 kap. 8–17 §§.
- Då ska det som där sägs om
1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
 2. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet,
 3. nämnd i stället gälla utskott,
 4. en ledamot eller en ersättare i fullmäktige i stället gälla en indelningsdelegerad eller en ersättare,
 5. förtroendevald i stället gälla ledamot i utskott, och
 6. anslagstavla avse anslagstavlan i ändringsberörda kommuner och landsting.

Ekonomi

30 § Ändringsberörda kommuner och landsting ska tillhandahålla medel för indelningsdelegerades verksamhet.

Kostnaderna ska fördelas mellan kommuner och landsting i förhållande till de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomster som enligt lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. ska ligga till grund för kommunernas bestämmande av skattesatsen för uttag av skatt för det år då beslutet om indelningsändringen meddelas.

Om endast en del av en kommun eller ett landsting ingår i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen, ska fördelningen ske i förhållande till de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsterna för den kommun- eller landstingsdelen.

31 § I fråga om förvaltning av de medel som tillhandahålls indelningsdelegerade tillämpas bestämmelserna i 8 kap. kommunallagen (1991:900) om

1. mål för den ekonomiska förvaltningen i 1 § första stycket,
2. medelsförvaltningen i 2 och 3 §§,
3. avgifter i 3 b och 3 c §§,
4. utgiftsbeslut under budgetåret i 12 §, och
5. räkenskapsföring och redovisning i 14–16 §§.

Då ska det som där sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. styrelsen i stället gälla arbetsutskottet, och
3. nämnd i stället gälla utskott.

32 § Indelningsdelegerade ska lämna en redovisning till fullmäktige och revisorerna i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen. Redovisningen ska lämnas snarast möjligt och senast den 15 april det år indelningsändringen träder i kraft.

33 § Indelningsdelegerade ska välja minst fem revisorer för granskning av utskottens verksamhet.

34 § Valbar som revisor är den som vid tidpunkten för ett sådant val har rösträtt vid val av fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen.

Den som är indelningsdelegerad eller ersättare för delegerad är inte valbar som revisor. I övrigt tillämpas bestämmelserna om valbarhets hinder i 4 kap. 6 § och 6 a § andra stycket kommunallagen (1991:900).

35 § Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska valet av revisorer vara proportionellt.

36 § I fråga om revisorerna tillämpas bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om

1. uppdragets upphörande i 4 kap. 8 och 9 §§ och 10 § 2,
2. ledighet från anställning i 4 kap. 11 § första stycket,
3. jäv i 9 kap. 4–6 §§,
4. revisorernas ställning i 9 kap. 7 §,
5. sakkunnigt biträde i 9 kap. 8 §,
6. revisorernas uppgifter i 9 kap. 9 och 10 §§,
7. revisorernas rätt till upplysningar i 9 kap. 12 och 13 §§, och
8. revisorernas förvaltning i 9 kap. 14 och 15 §§.

Då ska det som där sägs om

1. fullmäktige i stället gälla indelningsdelegerade,
2. nämnd i stället gälla utskott, och
3. förtroendevald i stället gälla revisor.

37 § Revisorerna ska det år indelningsändringen träder i kraft till fullmäktige i kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen lämna en berättelse med redogörelse för resultatet av revisionen av utskottens verksamhet.

De sakkunnigas rapporter ska lämnas tillsammans med revisionsberättelsen.

I fråga om anmärkningar tillämpas 9 kap. 17 § kommunallagen (1991:900). Det som där sägs om nämnder och förtroendevalda ska då i stället gälla utskott och ledamöter och ersättare i utskott.

38 § Indelningsdelegerade får anta ett reglemente om revisionen.

Överklagande

39 § Samtliga ändringsberörda kommuner och landsting samt deras medlemmar har rätt att få prövat om ett beslut av indelningsdelegerade, ett utskott eller ett partssammansatt organ är lagligt genom att överklaga beslutet till förvaltningsrätten.

40 § I fråga om överklagande tillämpas bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900). Det som där sägs om fullmäktige ska då i

stället gälla indelningsdelegerade och det som sägs om nämnd i stället gälla utskott. Prop. 2015/16:121
Bilaga 4

Bestämmelserna i 10 kap. 14 § andra stycket kommunallagen om rätt att överklaga när förvaltningsrätten eller kammarrätten har upphävt ett beslut gäller även ändringsberörda kommuner och landsting samt deras medlemmar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016, då lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade ska upphöra att gälla.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1992:339) om proportionellt
valsätt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller proportionella val som förrättas av
– kommunfullmäktige,
– landstingsfullmäktige,
– styrelsen eller någon annan nämnd i en kommun, ett landsting eller
ett kommunalförbund,
– förbundsfullmäktige eller förbundsdirektionen i kommunalförbund,
och
– *kommunala* indelningsdele- – indelningsdelegerade.
gerade.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-02-12

Närvarande: F.d. justitierådet Lennart Hamberg samt justitieråden Anita Saldén Enérus och Ingemar Persson.

Övergångsstyre och utjämning vid ändrad kommun- och landstingsindelning

Enligt en lagrådsremiss den 28 januari 2016 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting,

2. lag om ändring i lagen (1992:339) om proportionellt valsätt.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Annika Rudestad, biträdd av ämnesrådet Kjell Ellström.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås att vid bildandet av nya landsting eller vid andra omfattande ändringar i landstingsindelningen ska regeringen, i likhet med vad som redan gäller vid ändringar i kommunindelningen, besluta att ett särskilt organ, s.k. indelningsdelegerade, ska utöva beslutanderätten för det ny- eller ombildade landstinget under en övergångsperiod. I samband med detta föreslås vissa ändringar i regleringen om indelningsdelegerade, bl.a. införs bestämmelser om delegering och om indelningsdelegerades arbetsordning. De nya bestämmelserna om indelningsdelegerade för landsting föreslås, liksom huvuddelen av bestämmelserna i lagen om kommunala indelningsdelegerade, tas in i lagen om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting.

Förslaget till lag om ändring i lagen om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting

3 kap. 16 §

Enligt paragrafen får indelningsdelegerade bestämma att ett utskott får uppdra bl.a. åt en anställd hos kommunen eller landstinget enligt den nya indelningen att besluta på utskottets vägnar. Indelningsändringen träder i kraft först den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har ägt rum (1 kap. 12 § första stycket och föreslagna 2 kap. 6 § första stycket indelningslagen). De anställda bör därför fram till dess att indelningsändringen träder i kraft finnas i de ändringsberörda kommunerna och landstingen. Lagrådet föreslår därför att paragrafens första stycke ges följande utformning.

3 kap. 18 §

I paragrafens första stycke anges att i fråga om indelningsdelegerades arbetsformer tillämpas de bestämmelser som det hänvisas till i kommunallagen (1991:200). I förtydligande syfte föreslår Lagrådet att punkt 12 ges följande lydelse.

12. frågor i 5 kap. 54–56 §§, dock inte till den del det i 54 § hänvisas till 53 §.

3 kap. 36 §

I bestämmelsen föreskrivs i första stycket 7 beträffande revisorernas rätt till upplysning att i fråga om revisorerna tillämpas bestämmelserna i kommunallagen 9 kap. 12 och 13 §§ om rätt till upplysningar. Hänvisningen till 9 kap. 13 § bör utgå eftersom verksamhet som nämnder och fullmäktigeberedningar utövar för delegerades räkning på uppdrag av indelningsdelegerade inte ska granskas av revisorer som utsetts av de indelningsdelegerade utan omfattas av den ordinarie revisionen (jfr prop. 1978/79:157 s. 137).

3 kap. 40 §

I paragrafen sägs att i fråga om överklagande tillämpas bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen. Av föregående paragraf, 39 §, framgår vilka som får anhängigöra en laglighetsprövning och vilka beslut som får överklagas. Hänvisningen till 10 kap. 1 och 2 §§ innebär därför en dubbelreglering. I andra stycket föreskrivs att bestämmelserna i 10 kap. 14 § andra stycket kommunallagen om rätt att överklaga när förvaltningsrätten eller kammarrätten har upphävt ett beslut gäller även ändringsberörda kommuner och landsting samt deras medlemmar. Det har under föredragningen upplysts att avsikten med bestämmelsen är att ange att det som sägs i 10 kap. 14 § andra stycket kommunallagen även ska gälla ändringsberörda kommuner och landsting. Sammantaget anser Lagrådet att paragrafen fått en otydlig utformning och föreslår därför i stället att den utformas på följande sätt.

I fråga om överklagande gäller bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900) om

1. tillämpningsområde i 3 §,
2. hur besluten överklagas i 4 och 5 §§,
3. klagotid i 6 och 7 §§,
4. grunder för laglighetsprövningen i 8–10 §§,
5. processuella frågor i 11–14 §§,
6. förutsättningar för verkställighet i 14 a §, och
7. rättelse av verkställighet i 15 §.

Det som i 10 kap. 14 § andra stycket KL sägs om rätten att överklaga domstolens beslut ska även gälla ändringsberörda kommuner och landsting samt deras medlemmar. Prop. 2015/16:121 Bilaga 5

Förslaget till lag om ändring i lagen om proportionellt valsätt

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 2016

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Romson, Wallström, Y Johansson, Baylan, Persson, Hultqvist, Hellmark Knutsson, Lövin, Regnér, Andersson, A Johansson, Bolund, Kaplan, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Wikström

Föredragande: statsrådet Shekarabi

Regeringen beslutar proposition 2015/16:121 Övergångsstyre och utjämning vid ändrad kommun- och landstingsindelning